

Arkkitehtiutiset

26

UKRAINASSA
ARKKITEHDIT
RAKENTAVAT
PANSSARIESTEITÄ

10

KRISTIINA KUUSILUOMALLE
JA MARTINO DE ROSSILLE
KESTÄVÄ ARKKITEHTUURI
MERKITSEE MATERIAALIEN
TUTKIMISTA

28

KERAKE-HANKKEESSA
SUUNNITELTIIN
PUUASUMUKSIA
KRIISIALUEILLE

Jotta tärkein tulisi kuulluksi

RATKAISUJA PAREMPAAN KOULUAKUSTIIKKAAN

Oppimisympäristöissä on olennaista ehkäistä häiritsevää melua, jotta sekä oppilaat että opettajat suoriutuvat tehtävistään ja voivat hyvin.

Ecophonilta löydät nyt runsaasti uusia ratkaisuja koulujen ääniympäristön suunnitteluun:

- Matalia taajuuksia tehokkaasti vaimentava Akusto™ Wall C Extra Bass -seinälevyjärjestelmä
- Liikuntasaleihin kehitetty iskunkestävä Super G™ Plus A -alakattojärjestelmä
- Avoimiin opetustiloihin sopiva, helposti siirrettävä Akusto™ Screen -seinäke

Lue lisää

Tutustu myös Ecophonin koulurakentamisen oppaaseen sekä tutkimusyhteenvetoon melun vaikutuksista oppimisympäristöissä:
ecophon.fi

ARKKITEHTIUTUSET

6 numeroa vuodessa

Vuodesta 1949, ISSN 0044-8915

Aikakaushmedia ry:n jäsen

PÄÄTOIMITTAJA, OTO.

Paula Huotelin, 040 556 2827

TOIMITUSSIHTEERI

Silja Ylitalo, silja.ylitalo@safa.fi, 040 169 4617

TOIMITTAJAT

Päivi Virtanen

Anni Varis

ULKOASU

Lari Mörö, Kaarina Tammisto

LEHTITILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

Tilajat julkaisut@safa.fi

Jäsenasiat katri.laakso@safa.fi

JULKAISUJA

Suomen Arkkitehtiliitto -

Finlands Arkitektförbund ry SAFA

Malminkatu 30, 00100 Helsinki

puh. 040 169 8889, au@safa.fi, @au_uutiset

PAINO

Grano Oy

ILMOITUSMYynti

Maria Ahoranta, 044 243 3519

Timo Lepistö, 044 534 9878

etunimi.sukunimi@saarsalo.fi

TYÖPAIKKAILMOITUKSET

tyopaikkailmoitukset@safa.fi

ILMOITUSAINESTON SISÄÄNJÄTTÖ

JA ILMESTYMINEN

Nro 3 / 2022

Ilmoitusvaraukset 11.5.

Ilmoitusaineisto 18.5.

Ilmestyy 10.6.

HUOM. Lehteen tulevasta kirjoituksista,

tiedotteista ja niiden aikataulusta on

sovittava erikseen toimitussihteerin kanssa.

Kannessa Martino De Rossi ja

Kristiina Kuusiluoma arkkitehti-

toimisto Collaboratoriasta.

Kuva: Laura Oja.

Arkkitehtien yhteinen muisti

Arkkitehti-lehti on eräs maailman vanhimista edelleen ilmestyvistä arkkitehtuurijulkaisuista. Vuonna 1903 perustetun lehden sisällöstä erotettiin 1940-luvun lopussa liiton sisäinen tiedotus Arkkitehtiutiset-lehdeksi. Lehti-arkistoa lukiessa arkkitehtien kiinnostuksen, ilon ja huolen aiheet avautuvat lähes 120 vuoden ajalta.

Arkkitehtiutisten varhaisissa numeroissa arkkitehtuurikilpailujen lisäksi palstatilaa saivat arkkitehtisopimukset, tekijänoikeudet ja arkkitehti-indeksi: *Uudesta, muutettuun rakennuskustannusindeksiin perustuvasta laskentavasta neuvottelivat SAFA:n hallitus ja taksalautakunta Suomen Pankin kanssa.*

Arkkitehtien ja insinöörien välinen kärhämä kaavan laatijan pätevyyksistä löytyy ”Saksittua” -palstalla lainauksella Teknillisen Aikakauslehden kirjoituksesta: *Maanmittari hoitaisi maankäyttöön liittyvät ja arkkitehti kaunistaisi näkymät – muuta tehtävää hänellä ei ole, koska arkkitehteille ei anneta koulutustakaan muuhun.* Kirjoitus kimmoitti vastineen seuraavaan numeroon. *Uusi rakennuslakimme tulee ilmeisesti lisäämään ... kaavoitustyötä ja asettamaan niille suurempia vaatimuksia. Se ei vaikuttane helpottavasti jo nyt havaittavaan asemakaavasuunnittelijoiden puutteeseen.* Ratkaisuehdotuksena esitetään kaavoitus omaksi opintosuunnakseen arkkitehtiosastolle ja *alalle antautuvien lukumäärän kasvua.*

Lehdessä raportoitiin myös kokouksista: *kokouksen ehdottomaksi kohdaksi muodostui prof. Aallon esitys julkisista rakennuksista ... kehityksen huolestuttavasta suunnasta ja arkkitehtien vastuusta.* Puhe innoitti professori Hilding Ekelundin mainitsemaan olevan välttämätöntä, että *maassamme rakennettavat julkiset rakennukset suunniteltaisiin ja toteutettaisiin yleisten arkkitehtuurikilpailujen pohjalla. Kokous yhtyi tähän ajatukseen, joka liiton kantana merkittiin pöytäkirjaan.* Parhaillaan valmisteltava arkkitehtuuri-

kilpailujen linjapaperi päätynee seitsemänkymmentä vuotta myöhemmin samoille linjoille.

Liiton julkaisut ovat puhuttaneet jäsenistöä myös talouden näkökulmasta. Vuonna 1952 kerrottiin: *SAFA pyrkii tehostamaan ja keskittämään julkaisu-toimintaansa ja on taloudellinen johto ja ilmoitushankinta senvuoksi uskottu vuoden -52 alusta varatuomari Ilmari Turjalle.*

”Tehostaminen ja keskittäminen” kuulostaa tutulta. Nyt se tarkoittaa molempien Safan julkaisujen päätoimitajan tehtävien keskittämistä Kristo Vesikansalle. Hän toimii Arkkitehti-lehden lisäksi myös Arkkitehtiutisten päätoimittajana seuraavasta numerosta lukien.

Kiitän lämpimästi Arkkitehtiutisten tekemisestä vastannutta Safan henkilökuntaa, erityisesti pitkäaikaista toimitussihteerä Anne Haataista sekä erinomaista kirjoittavaa avustajakuntaamme. Lehteä tekeville toimitussihteerä Silja Ylitalolle, päätoimittaja Kristo Vesikansalle, viestintäassistentti Anni Varikselle ja viestintäasiantuntija Päivi Virtaselle toivotan menestystä ja iloa toimitustyöhön.

Kiitos myös lukijoillemme, pysykää linjoilla!

Lainaukset Arkkitehtiutisista 70 vuoden takaa.

PAULA HUOTELIN
Päätoimittaja
Safan pääsihteerä

■ GEBERIT

GEBERIT VARIFORM

MUOTOJEN **VALIKOIMA**

DESIGN
MEETS
FUNCTION

Geberit VariForm on pesualtaiden ja kylpyhuonekalusteiden design-konsepti. Yhdistä yksi neljästä geometrisesti muotoillusta pesualtaasta minimalistiseen kylpyhuonekalusteeseen ja saat luotua yksilöllisen kylpyhuoneen niin yksityiskotiin kuin luksushotelliinkin.

→ www.geberit.fi/variform

26

Arkkitehti
Aliaksei Zanouski
on huolissaan
työtovereistaan
Ukrainassa

<p>PÄÄKIRJOITUS</p> <p>3 Arkkitehtien yhteinen muisti
<i>Paula Huotelin</i></p> <p>AJASSA</p> <p>6 Ukrainan sota herätti
arkkitehdit auttamaan
<i>Päivi Virtanen</i></p> <p>ILMIÖT</p> <p>10 Kestävyyssongelmaa ei
ratkaista rakentamalla
<i>Silja Ylitalo</i></p> <p>16 Kaupunkiympäristöjä
suunnittelevat arkkitehdit
luovat kaupunkiarkkitehtuuria
<i>Leo Kosonen</i></p> <p>20 Esimerkillinen Freiburg on
pääsemässä maailmankartalle
<i>Tarja Nurmi</i></p> <p>22 Bijoy Jain työskentelee toden
ja kuvitellun välimaastossa
<i>Iris Andersson</i></p> <p>PUHEENVUORO</p> <p>25 Lakikokonaisuus
halkaistiin kahtia
<i>Heini Korpelainen</i></p> <p>AMMATISSA</p> <p>26 Aliaksei Zanouskin tutut paikat
Ukrainassa ovat tuhoutuneet
<i>Anni Varis</i></p> | <p>VALMISTA TULI</p> <p>28 Puurakentamista
poikkeusoloihin
<i>Anni Varis</i></p> <p>KIRJAT</p> <p>30 Tuore teos esittelee
Suomessakin ajan-
kohtaisen Johan Celsingin
arkkitehtuuria
<i>Esa Laaksonen</i></p> <p>31 Kattava monografia
E-1027:n suunnittelija
Eileen Grayn elämäntyöstä
<i>Esa Laaksonen</i></p> <p>31 Carlo Mollinon arkki-
tehtuurissa on muotoa
ja menoa
<i>Esa Laaksonen</i></p> <p>32 Huoli maapallon
tulevaisuudesta
<i>Lauri Jääskeläinen</i></p> <p>33 Upeita kuvia kirjastoista
<i>Tarja Nurmi</i></p> <p>KILPAILUT</p> <p>34 Jyväskylän Kangas rakentuu
kilpailuilla
<i>Pipsa Penttinen</i></p> <p>36 Teollista henkeä Lahden
Niemeen
<i>Pipsa Penttinen</i></p> | <p>MAISEMA-ARKKITEHTILIITTO</p> <p>38 Kaivostoiminnan perintö
näkyväksi maisema-
arkkitehtuurin keinoin
<i>Kaisla Rahkola</i></p> <p>ARKKITEHTILIITTO</p> <p>40 TEK:n kysely: Arkkitehdit
muuta tutkintoryhmiä
stressaantuneempia
<i>Päivi Virtanen</i></p> <p>41 Opiskelijat pyristelevät
opintoaikojen ja työelämän
odotusten puristuksessa
<i>Silja Ylitalo</i></p> <p>42 Turussa ja Tampereella uudet
paikallisivastaavat
<i>Silja Ylitalo</i></p> <p>44 Muistamme:
Klaus Solanko (1935–2022)
Marita Välikangas (1954–2021)</p> <p>45 Keskustelua: Safan julkaisuja,
toimitiloja ja virkistysalueita
kehitetään liiton linjausten
mukaisesti
<i>Paula Huotelin</i></p> |
|---|---|--|

Ukrainan sota herätti arkkitehdit auttamaan

Safa ja Arkkitehtitoimistojen liitto julkaisivat verkkosivun, johon on koottu suomalaisten arkkitehtitoimistojen työtarjouksia sotaa pakeneville ukrainalaisille kollegoille. Lukuisia avustuskampanjoita on virinnyt myös eurooppalaisessa arkkitehtiyhteisössä.

Venäjän hyökättyä Ukrainaan sota tuli lähelle. Vaikka valtaosa ukrainalaisista pakenee sotaa naapurimaihin, myös Suomeen saapuu jatkuvasti Ukrainan kansalaisia, jotka ovat yhdessä yössä menettäneet mahdollisuuden ammattinsa harjoittamiseen. Samaan aikaan suomalaisissa arkkitehtitoimistoissa on työvoimapula.

Suomen Arkkitehtiliitto (Safa) ja Arkkitehtitoimistojen Liitto (ATL) ryhtyivät kokoamaan tietoa alan työpaikoista ja toimistoista, jotka voisivat tarjota sotaa paossa oleville kollegoille työtä, tiloja tai työvälineitä. Avuntarjouksia saatiin heti ensimmäisen viikon aikana, ja lista niistä on julkaistu Safan verkkosivuilla. Lista toivotaan kevään mittaan lisää toimistoja.

Safa on myös kerännyt listaa venäjää tai ukrainaa puhuvista vapaaehtoisista safalaisista, joilla on halukkuutta toimia käytännön tukena tai tulkkauksena Suomeen saapuville kollegoille. Yhteydenottoja ukrainalaisilta on jo tullut.

Arkkitehtitoimisto Studio Puisto puolestaan käynnisti pian sodan alettua Tunti Ukrainalle -kampanjan, jonka ideana on lahjoittaa oman toimiston tuntityön hinta per henkilö Ukrainaa tukevalle avustajajärjestölle. Mukaan on haastettu kaikki arkkitehtitoimistot, arkkitehtien työpaikat, yhteistyökumppanit ja koko kiinteistö- ja rakentamisala. Kampanja on näkynyt #1hourforukraine -tunnisteella muun muassa Safan ja ATL:n sosiaalisen median kanavissa.

”Ajattelimme, että tunnin arvo madaltaisi kynnystä osallistua ja mahdollistaisi sekä pienten että isojen toimistojen osallistumisen. Pieni teko, mutta sellainen, mihin voi helposti hypätä mukaan”, toi-

YK:n pakolaisjärjestö UNHCR arvioi, että Ukrainan sotaa oli paennut maaliskuun puoliväliin mennessä yli kolme miljoonaa ihmistä.

miston osakas **Heikki Riitahuhta** kertoo kampanjan taustasta.

”Olisi hienoa, jos kampanja leviäisi myös ulkomaille.”

MAKSUTON OPINTO-OIKEUS SOTAA PAENNEILLE ARKKITEHTIOISKELIJOILLE

Architects Council of Europe (ACE) hallituksen puheenjohtaja **Ruth Schagemann** tuomitsi helmikuun lopulla julkaistussa kannanotossa Venäjän aloittaman sodan ja kannusti 45 jäsenliittoaan 31 eri maassa mukaan avustustalkoihin.

ACE tiedottaa eurooppalaisten liittojen avustuseroita linkittämällä apua tarjoavia sivuja omille verkkosivuilleen. ACE on myös perustanut työryhmän kordinoimaan ja ideoimaan tapoja, joilla ukrainalaisia arkkitehteja, maan arkkitehtuuria ja myöhemmin myös jälleenrakennusta, voitaisiin tehokkaimmin tukea.

Eurooppalainen arkkitehtuurikoulutusjärjestö European Association for Architectural Education on puolestaan käyn-

nistänyt hankkeen, jossa ukrainalaisille arkkitehtioiskelijoille pyritään saamaan opiskelupaikka maassa, johon he ovat sotaa paenneet.

Suomessa arkkitehtuuriopetusta tarjoavista kouluista Aalto-yliopisto on päättänyt tarjota ukrainalaisille opiskelijoille maksutonta opinto-oikeutta ja apurahaa. Tukea tullaan myöntämään ainakin neljälle kymmenelle opiskelijalle. Tampereen yliopisto on kertonut tarjoavansa viittä tutkijatohtorin paikkaa ukrainalaisille väitelleille tutkijoille, sekä maksuttomia opiskelupaikkoja Avoimessa yliopistossa.

PÄIVI VIRTANEN

Lista Ukrainan sotaa paenneille arkkitehdeille ja opiskelijoille apua tarjoavista toimistoista löytyy osoitteesta safa.fi/help.

Pritzker-palkinto burkinafasolaiselle Francis Kéréle

ARKKITEHTUURIN Pritzker-palkinnon saa tänä vuonna arkkitehti **Francis Kéré**. Burkina Fasossa vuonna 1965 syntynyt Kéré tunnetaan eri puolille Afrikkaa suunnitte-

mistaan kouluista ja sairaalarakennuksista, joita paikalliset yhteisöt ovat rakentaneet omin voimin ja vähillä resursseilla.

Kéré opiskeli arkkitehdiksi Berliinissä ja lopputyönään hän suunnitteli kotikyläänsä Gandoon alakoulun, jonka rakentamiseksi hän järjesti kansainvälisen rahankeräyksen. Sittemmin Kéré on suunnitellut useita julkisia rakennuksia paikallisten yhteisöjen auttamiseksi.

Palkintoperusteluissa todetaan, että Kéré on arkkitehtuurillaan parantanut lukemattomien ihmisten elämänlaatua.

Suunnittelijana Kéré hyödyntää paikallisia materiaaleja, rakennustapoja ja muotoja, jotka sopivat saumattomasti ympäristöönsä. Hänen töissään valolla on tärkeä rooli, ja rakennusten symboliikka on saanut vaikutteita länsiafrikkalaisista perinteistä.

Kéréen uran suurin projekti, parhaillaan rakenteilla oleva Beninin parlamenttitalo, sai inspiraation pyhästä puusta, jonka alle on perinteisesti kokoonnuttu keskustelemaan ja vaihtamaan ideoita.

Pritzker on yksi maailman arvostetuimpia arkkitehtuuripalkintoja, ja sitä kutsutaan myös arkkitehtuurin Nobeliksi. Palkintoa on myönnetty vuodesta 1979 lähtien ja Kéré on ensimmäinen palkinnon voittanut musta arkkitehti.

Francis Kéréen suunnittelema Gandon alakoulu Burkina Fasossa (2001).

23 000 lasta

Suomalaisissa kerrostaloissa asuu nykyään noin 10 000 lapsiperhettä ja kaikkiaan 23 000 lasta enemmän kuin kymmenen vuotta sitten.

723 hakijaa

Yhteensä 723 ensisijaista hakijaa haki kevään yhteishaussa opiskelemaan arkkitehtuuria Aalto-yliopistoon, Tampereen yliopistoon ja Oulun yliopistoon. Aloituspaiikkoja on yhteensä 157.

90 prosenttia

Mariupolin kaupungin pormestarin **Vadym Boitšenkon** mukaan maaliskuun loppuun mennessä arviolta 90 prosenttia kaupungin rakennuksista oli vaurioitunut ja noin 40 prosenttia tuhoutunut täysin Venäjän hyökkäyksessä.

Lähteet:

Tilastokeskus, asunnot ja asuinolot (2021)

Opetushallinnon tilastopalvelu

YLE

SITAATTI

”Ei ole mitään epäselvää. Kanttila on suojeltu, joten sitä ei saa purkaa. On siis ratkaistava, miten se kunnostetaan.”

Safan korjausrakentamisen ja rakennusperinnön toimikunnan puheenjohtaja **Henri Raitio**
Minna Canthin ja tasa-arvon päivänä 19.3.2022
ProKanttila-tilaisuudessa keskustakirjasto Oodissa, Helsingissä.

Rakennushallituksen arkkitehteja 1930-luvulla.

Keväällä juhlistaan Wivi Lönniä ja naisarkkitehteja

Arkkitehtuurimuseo juhlistaa Suomen tärkeimmän naisarkkitehdin **Wivi Lönnin** 150-vuotissyntymäpäivää ja naisarkkitehtien yhdistyksen Architectan 80-vuotisjuhlaa laajalla ohjelmistokokonaisuudella, joka tarkastelee naisarkkitehtien työtä Suomessa sekä arkkitehdin työhön liittyviä tasa-arvokysymyksiä.

Wivi Lönnin syntymäpäivän kunniaksi Arkkitehtuurimuseo järjestää 20.–22.5.2022 viikonlopun mittaisen festivaalin, jossa kokoonnutaan Wivi Lönnin ja hänen seuraajiensa työn äärelle pohtimaan monitaiteisesti ja -tieteisesti arkkitehtuurin ja sukupuolen suhdetta.

Festivaalin ohjelmassa kuullaan muun muassa keskusteluja arkkitehdin roolista tulevaisuudessa, tilasta ja sukupuolesta, luento suomalaisten naisten astumisesta arkkitehtuurin kentälle sekä pohditaan sankaritapoja yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Teemaopastusten lisäksi ohjelmaan mahtuu myös *Wivi Lönn 1872–1966. Arkkitehti* -kirjan julkistamistilaisuus. Kirja on ensimmäinen Wivi Lönnin arkkitehtuuriin keskittyvä monografiateos. Julkistamistilaisuudessa kirjan kirjoittajat, taidehistorioitsija **Susanna Aaltonen**, rakennustutkija **Anna-Leena Lehto** ja taidehistorioitsija ja Tampereen yliopiston väitöskirjatutkija **Hanna Tyvelä** keskustelevat Lönnin elämäntyöstä.

Festivaalin päänäyttämö rakentuu osaksi Arkkitehtuurimuseon *Eläköön Wivi Lönn!* -näyttelyä, joka aukeaa 29.4.2022.

Festivaali-ohjelma, liput
ja lisätiedot osoitteessa mfa.fi.

Avoim verkkokurssi arkkitehtuurin historiasta

Aalto-yliopisto on julkaissut kaikille avoimen suomenkielisen verkkokurssin arkkitehtuurin historiasta. *Arkkitehtuurin historia – mikä on aina ajankohtaista?* käsittelee muun muassa ekologiseen kestävyys- ja ilmastokriisiin liittyviä kysymyksiä arkkitehtuurin ja rakentamisen historian näkökulmasta.

”Arkkitehtuurin historia herättää mielikuvia pylvästyyppeistä tai rakennustyylien pönttämistä. Todellisuudessa historia on arkipäiväinen osa arkkitehdin työtä ja ala on sidoksissa jokapäiväisessä yhteiskunnallisessa keskustelussa esillä oleviin kysymyksiin. Käsiteltävät teemat ovat – kurssin nimen mukaisesti – ajankohtaisia eilen, tänään ja huomenna”, kuvaa arkkitehtuurin historian ja restauroinnin apulaisprofessori **Panu Savolainen** Aalto-yliopistoston tiedotteessa.

Kestävyden lisäksi kurssilla tarkastellaan esimerkiksi arkkitehtuurin arvokysymyksiä, ja osallistujia pääsee testaamaan, kuinka hänen omat kauneuskäsityksensä sijoittuvat suhteessa muiden kurssille osallistuneiden käsitysten kanssa. Muita aiheita ovat muun muassa rakennussuojelun käytännöt ja yhteiskunnalliset ulottuvuudet.

Kurssilla on kiinnitetty huomiota vuorovaikutteisuuteen ja hyödynnetty verkkokerronnan keinoja: kuvaa, ääntä ja pelillisyyttä.

Arkkitehtuurin historia – mikä on aina
ajankohtaista? -kurssi löytyy osoitteesta
www.arkkitehtuurinhistoria.fi.

Kenen kaupunki -pamfletti palkittiin

Yhdyskuntasuunnittelun seura (YSS) on myöntänyt vuotuisen Ruusu-tunnustuspalkinnon *Kenen kaupunki* -pamfletin tekijöille, kaupunkisuunnittelua koskevan keskustelun monipuolistamisesta.

YSS perustelee tunnustusta tiedotteessaan: ”*Kenen kaupunki? Helsingin kaupunkisuunnittelu ja kulttuuriympäristö törmäyskurssilla* -pamfletti on tässä ajassa hyvä teko tuoda kaupunkisuunnittelun keskusteluun konkreettisia kysymyksiä. Pamfletissa herätetään keskustelua kaupungin arvoista ja identiteetistä sekä arvioidaan kriittisesti pääkaupunkiseudun maankäyttöä ja rakentamista.”

Pamfletin julkaisivat viime vuonna Docomomo, Icomos, Rakennustaiteen seura ja Rakennusperintö-SAFA. Sen ovat toimittaneet **Harri Hautajärvi**, **Juhana Heikonen**, **Petteri Kummala** ja **Timo Tuomi**. Pamfletin kirjoittajina on 19 asiantuntijaa, jotka arvioivat kriittisesti Helsingin ajankohtaisia kaupunkisuunnitteluhankkeita, esittelevät uhanalaisia kulttuuriympäristöjä ja peräänkuuluttavat yhteisen viihtyvyyden ja ympäristöterveyden huomioimista kaupunkisuunnittelussa.

Pamfletti on ladattavissa osoitteessa
icomos.fi/kenen-kaupunki.

RIL-SAFA TULEVIA KOULUTUKSIA

SUUNNITTELIJAN SOPIMUSPÄIVÄ

3.5.2022, Helsinki / Webinaari - ril.fi/sopu

Sopimustekniikan perusteet

Senior Legal Counsel Kalle Kärkkäinen, Sweco Finland Oy

Konsulttitoiminnan yleiset sopimusehdot KSE 2013

Senior Legal Counsel Kalle Kärkkäinen, Sweco Finland Oy

Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998

Toimitusjohtaja Karri Kivioja, Coast to Coast Consulting Oy

Allianssin yleiset sopimusehdot

Toimitilajohtaja Teppo Salmikivi, Helsingin Yliopistokiinteistöt

Senior Legal Counsel Kalle Kärkkäinen, Sweco Finland Oy

RAKENNUTTAJAN AJANKOHTAISPÄIVÄ*

31.5.2022, Helsinki / Webinaari - ril.fi/rapa

Kaavoitus- ja rakentamislain valmistelu

Hallitusneuvos Kirsi Martinkauppi, Ympäristöministeriö

Rakennuttajan asema ja rooli lainsäädännön ja yleisten sopimusehtojen näkökulmasta

Toimitusjohtaja Karri Kivioja, Coast to Coast Consulting Oy

Tahtituotanto

Osakas Aleksi Heinonen, Vison Oy

Rakennuttaja on tuottavuusloikan suuri mahdollistaja ja hyötyjä

Asiakkuusjohtaja, osakas Heikki Halttula, Aiforsite Oy

Kohti hiilineutraalia rakentamista

Johtaja, kestävä kehitys ja uudet palvelut, Liisa Jäätvuori,

A-Insinöörit Oy

LISÄTIEDOT VERKOSTA TAI

erityisasiantuntija Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi, 041 528 2952

koulutussuunnittelija Elina Rantakallio, elina.rantakallio@ril.fi, 050 520 1168

* Yhteistyössä RIL, RKL ja SAFA

ril SAFA

Kestävyys- ongelmaa ei ratkaista rakentamalla – ”Lähtökohtaisesti kaikki mitä teemme on rikollista”

Kestävästä arkkitehtuurista puhutaan paljon, mutta harva osaa sanoa mitä se tarkoittaa. Neljä kestävyyskysymysten parissa työskentelevää arkkitehtia kertoo, mitä he ymmärtävät kestävällä arkkitehtuurilla – vai pitäisikö mieluummin puhua jostain ihan muusta.

Teksti SILJA YLITALO

Arkkitehdin uuteen ammattitaitoon liittyy olennaisena osana kyky analysoida rakennushankkeen mahdollisuuksia edistää kestävää kehitystä.

Suomen Arkkitehtiliiton julkaisuissa pitäisi esitellä vain kestävää arkkitehtuuria, vaadittiin Safan liittovaltuuston kokouksessa joulukuussa.

Miksi arkkitehdit eivät yksinkertaisesti kieltäydy suunnitelmasta epäkestävästi, kysyttiin Arkkitehtuurin ja muotoilun päivän kestokulttuurikeskus-telussa helmikuussa.

Kestävästä arkkitehtuurista puhutaan paljon, ja sitä myös vaaditaan hanakasti.

Se on ymmärrettävää, sillä rakennettu ympäristö tuottaa melkein puolet Suomen ilmastopäästöistä ja kuluttaa kolmasosan luonnonvaroista. Rakennetun ympäristön päästöjen vähentäminen olisi kustannustehokkain tapa parantaa Suomen hiilitasetta, todetaan vastikään valmistuneessa uudessa arkkitehtipoliittisessa ohjelmassa Apolissa.

Ilmastonmuutoksen eteneminen on totta, kestävä arkkitehtuuri sen sijaan vaikeammin määriteltävä asia. Mistä oikeastaan puhumme, kun puhumme kestävästä arkkitehtuurista?

HYVÄN ARKKITEHTUURIN EDELITYS

Kysytään ensiksi Tallinnan teknillisen yliopiston arkkitehtuurin professori **Kimmo Lylykankaalta**.

Lylykangas tunnetaan työstään rakennusten hiilijalanjälkilaskennan ja energiatehokkuuteen liittyvien kysymysten parissa. Lylykangas on työskennellyt Uumajan yliopistossa kestävä arkkitehtuurin koulutusohjelman professorina ja Aalto-yliopistossa kestävä rakennussuunnittelun opettajana.

Hänellä lienee näkemys siitä, mitä kestävällä arkkitehtuurilla tarkoitetaan.

”Jos arkkitehtuuria ajatellaan taide-muotona, voi kysyä onko koko käsitteessä ylipäättään järkeä. Emme puhu kestävästä kirjallisuudesta tai kestävästä teatteristakaan. Tällainen vaatimus alkaa helposti kääntyä ohjelmallisen tai-teen suuntaan: vain tietynlaista ajattelua

manifestoiva taide kelpaa, ja se on hyvin vaarallinen ajatus”, Lylykangas pohtii.

Kestävä arkkitehtuuriin sijaan Lylykangas puhuisi mieluummin erikseen rakentamisesta, ”joka voi olla enemmän tai vähemmän kestävä”, ja arkkitehtuurista, ”jolla on vapaus ilmaista erilaisia asioita”.

Lylykangas kertoo antavansa opiskelijoilleen joskus tehtäväksi keksiä esimerkkejä siitä, miten erotella ”kestävä” ja ”hyvä” rakennus.

”Se on aina yhtä vaikea tehtävä.”

Lylykankaan mukaan tämä kertoo siitä, että kestävyys heijastelee jo pitkälti meidän aikamme arvoja ja sitä mitä me haluaisimme saavuttaa, eli hyvää.

Voikin ajatella, että rakennuksen kestävyys on yksi hyvän arkkitehtuurin lähtökohdista. Mutta arkkitehtuurin kontekstissa kestävyteen liittyy paljon muutakin, kuten rakennuksen käyttötarkoitus, sijainti ja millaisen kokonaisuuden osaksi se tulee, Lylykangas lisää.

”Esimerkiksi uusi huoltoasema tai muu hiilitaloutta tukeva tai pelkästään tilapäiseen käyttöön suunniteltu rakennus ei voi olla kestävä, vaikka kestävä rakentamisen indikaattorit sanoisivat mitä.”

Keskeistä on, että kestävyys tarkoittaa eri paikoissa eri asioita, Lylykangas tähdentää. Ja juuri siitä löytyy hänen mukaansa perusteet koko arkkitehdin ammatille: Arkkitehtuurin laatua – tai kestävyttä – ei voi mitata mittareilla, vaan sitä arvioimaan tarvitaan ihminen, ”jolla on koulutukseen ja kokemukseen perustuva kokonaisnäkemys asioista”.

TEHTÄVÄNÄ EDISTÄÄ MUUTOSTA

Lylykankaan mukaan kyse on laaja-alaisesta muutoksesta arkkitehdin ammatissa. Sen tulisi näkyä niin koulutuksessa kuin käytännön työssä.

”Uuteen ammattitaitoon liittyy olennaisena osana kyky analysoida raken-

nushankkeen mahdollisuuksia edistää kestävää kehitystä.”

Se ei kuitenkaan tarkoita, ettei arkkitehtien tarvitsisi välittää hiilijalanjälkilaskennasta, energiatehokkuudesta tai muista rakennuksen ympäristösuorituskyvyn mittareista.

”Havaintoni on, että arkkitehtikunnalla olisi motivaatiota edistää kestävä kehitystä, mutta samaan aikaan sisäänrakennettu vastenmielisyys niitä työkaluja kohtaa, joilla sitä voitaisiin arvioida.”

Lylykankaan mielestä se on harmillista, sillä ilman laskentaosaamista argumentaatio voi jäädä heikoksi. Samalla menetetään osaamista ja asiantuntemusta muiden alojen asiantuntijoille, sillä joku niitä laskelmia kuitenkin tekee.

”On laiskuutta jättää selvittämättä, mikä on energian, hiilijalanjäljen tai jonkun muun yksittäisen tekijän merkitys kokonaiskuvassa, ja mitä me voisimme arkkitehteina sille tehdä. Meillä on ammattikuntana tosi hyvät valmiudet katsoa juurta jaksain, mitä lukujen takaa löytyy. Samaa aikaan täytyy pitää mielessä, että ne ovat vain osatekijöitä isossa paletissa.”

BETONIA LUONNOSTA

Ullanlinnassa sijaitsevan arkkitehti-toimisto Collaboratorion ikkunalla on erivärisiä kiekkoja kivibetonin näköistä ainetta. Samaa materiaalia on toimiston lattia, ja takahuoneen pyöreä pöytä.

Luonnonbetonia, mainitsee Collaboratorion perustaja ja osakas **Kristiina Kuusiluoma** ohimennen.

Tietämättömältä vaikuttamisen uhallakin on pakko kysyä, mitä se on. Betonista, yhdestä maailman saastuttavimmasta rakennusmateriaalista, ei ensimmäisenä tule mieleen mikään luonnollinen.

”Se on sekoitus savea ja kiveä”, Kuusiluoma selittää. Kyse on Collabo-

Kristiina Kuusiluoma ja Martino De Rossi arkkitehtitoimisto Collaboratoriosta tutkivat tarkkaan käyttämänsä rakennusmateriaalit ja selvittävät niiden taustat. ”Oli yllättävää huomata, että Suomesta ei esimerkiksi saa teolliseen tuotantoon tarvittavia määriä huonekalulaatuista puuta, vaan sitä on tilattava ulkomailta”, Kuusiluoma sanoo.

ratorion yhdessä Vihdin Betonin kanssa kehittämästä rakennustuotteesta, josta he pyrkivät kehittämään varteenotettavan vaihtoehdon betonille.

Kaupallistamista ajatellen luonnonbetoni kuulostaa kieltämättä nykyaikaisemmalta ja trendikkäämmältä kuin savi.

”Halusimme löytää betonin kaltaisen kovan, mutta samalla vähäpäästöisen kiviaineksen. Koska luonnonbetonia ei ollut, meidän piti kehittää se itse”, Kuusiluoma sanoo.

Collaboratorio on yksi niistä arkkitehtitoimistoista, joissa tehdään käytännössä sitä, mitä Kimmo Lylykangas juuri kuvasi: pyritään muuttamaan rakentamista ja arkkitehtuuria ilmaston ja luonnon kannalta kestävämmäksi.

Collaboratorion verkkosivuilla puhutaan laadusta, vastuullisuudesta, ekologisuudesta, rakentamiskulttuurin uudistamisesta – mutta ei kestävydestä.

”Se on meille niin itsestään selvä lähtökohta ja syvälinen motivaattori, ettei ole tullut mieleen sanoa sitä. Kaiken mitä tehdään pitää olla kestävä. Tutkimme sitä paljon, ja nimenomaan materiaalikeskeisestä näkökulmasta.”

Kuusiluoma ja hänen osakaskumppaninsa **Martino De Rossi** vertaavat rakentamista mielellään ruuanlaittoon, kuten hyvän pastan tekemiseen.

”Sehän on raaka-aineista kiinni”, De Rossi sanoo. Niiden tulee olla mah-

dollisimman yksinkertaisia, laadukkaita ja puhtaita.

MISTÄ MATERIAALI TULEE

Collaboratoriossa ei tutkita pelkästään materiaaleja, vaan myös sitä mistä ne tulevat. Kuusiluomalle ja De Rossille kyse on kestävydestä laajimmassa mahdollisessa mittakaavassa: ekologisesta, sosiaalisesta, kulttuurisesta ja taloudellisesta kestävydestä. Vähäpäästöisyyden lisäksi tärkeää on esimerkiksi paikallisen tietotaidon, käsityöläisyyden ja osaamisen säilyttäminen ja kehittäminen, työolot ja työllistäminen.

Puu voi olla ekologinen materiaali, mutta voiko sitä nykyisessä maailmantilanteessa kutsua kestäväksi, jos se tulee esimerkiksi Venäjältä? Savi on erinomainen luonnontuote, mutta jos sitä kaivetaan neitseellisestä maasta ja sen vuoksi rikotaan maankuori, tilanne muuttuu. Painavaa savea ei ole myöskään kestävää kuljetella tonneittain maasta toiseen, vaan käyttää paikallisesti saatavilla olevaa materiaalia.

Saven hyvä puoli on, että sitä on yllin kyllin tarjolla ilman että tarvitsee erikseen kaivaa. Savea tulee lähes aina kun rakennetaan jotakin tai tehdään muuta infrastruktuuria, kuten teitä.

”Meillä on hirveästi savimaita ja ylimäärämaamassoja, joita voisi hyödyntää.”

Pelkillä materiaalivalinnoilla ei kuitenkaan ratkaista kysymystä kestävästä arkkitehtisuunnittelusta, Kuusiluoma ja

”
Jos joskus
muutamme täältä
pois, otamme lattia
mukaan.

KUVAT: LAURA OJA

Collaboratorio on kehittänyt yhdessä Vihdin Betonin kanssa betonin kaltaisen, vähäpäästöisen rakennusmateriaalin, jota he kutsuvat luonnonbetoniksi.

De Rossi huomauttavat. Arkkitehtuuriin liittyy paha ristiriita.

”Lähtökohtaisesti kaikki mitä teemme on rikollista, kestäväntöntä. Mitäänhan ei kannattaisi rakentaa, vaan pitäisi hyödyntää olemassa olevia rakenteita”, Kuusiluoma sanoo.

Arkkitehtitoimiston olemukseen kuitenkin kuuluu, että ihmiset ottavat yhteyttä, kun he haluavat rakentaa uutta. Collaboratoriossa ristiriidan kanssa pyritään elämään esimerkiksi ohjaamalla asiakkaita tutkimaan, voisiko jo olemassa olevaa hyödyntää enemmän. Voisiko korjata tai muuttaa? Onko välttämätöntä rakentaa uutta?

Ja kun uutta rakennetaan, pyritään tukeutumaan mahdollisimman paljon kiertotalouteen. Collaboratoriossa tutkitaan esimerkiksi mahdollisuutta hyödyntää luonnonbetonin kiviaineksena käytettyjä ja murskattuja julkisivulaattoja.

Luonnonbetonin yksi hyvä puoli on, että sen voi aina käyttää uudelleen.

”Jos joskus muutamme täältä pois, otamme lattia mukaan”, Kuusiluoma sanoo.

PAREMPI JÄTTÄÄ RAKENTAMATTA

Kimmo Lylykankaan mielestä kestävyyskeskustelussa on katvealueita, aiheita, joista ei puhuta tarpeeksi. Yksi niistä on se, johon Kuusiluoma ja De Rossikin viittasivat: meillä on nyt jo liikaa rakennuksia.

”Kukaan ei sano ääneen, että asumisväljyyttä tulisi voida arvioida kriittisesti. Suomessa rakennuskantaa on noin 104 neliometriä asukasta kohden. Hiilijalan jälkilaskelmien tai energiatehokkuuslukujen parissa urheilu on aivan turhaa, jos rakennusten kokonaisala asukasta kohden kasvaa, sillä se nolaa koko kehityksen.”

Ilmastokriisin näkökulmasta olisikin välttämätön keskittyä jo olemassa olevaan rakennuskantaan: tilojen käyttöasteen pitämiseen korkeana, yhteisöllisen asumisen teemoihin ja muuntojoustavuuteen, Lylykangas toteaa.

Tehokkaimmin rakentamisen hiilipäästöjä vähennettäisiin olemalla rakentamatta.

Samaa sanoo myös Tampereen yliopiston vastavalittu korjausrakentamisen professori, arkkitehti **Satu Huuhka**. Kestävyysongelmaa ei ratkaista kestäväällä rakentamisella.

”Rakentaminenkin on aktiviteetti. Kestävässäkin rakentamisessa tehdään jotain, kun usein – ei toki aina – olisi parempi olla tekemättä mitään. Tai ei ainakaan rakentaa mitään täysin uutta.”

Miten Huuhka sitten ymmärtää kestävän arkkitehtuurin?

”En tiedä onko se sellainen termi, jota itse käyttäisin ollenkaan.”

”Yleensä kun puhutaan arkkitehtuurista, puhutaan lähtökohtaisesti uusista rakennuksista. Niin myös silloin, kun ajatellaan kestävää arkkitehtuuria. Olemassa olevista rakennuksista arkkitehtuuriksi mielletään ehkä vain rakennusperinnön huippuyksilöt. Itse taas näen,

että avain kestävyyteen on siinä, että pidetään käytössä jo olemassa olevaa, tavanomaista rakennuskantaa, jota ei välttämättä hyväksytä arkkitehtuuriksi lainkaan.”

”Tämä on itselleni tietyllä tavalla kipupiste, arkkitehtuurin taiteilijaparadigma on niin vahva. Olen itsekin saanut taiteilija-arkkitehdin identiteetin annettuna peruskoulutuksessa.”

Ilmastomuutosta ja luontokatkoa vastaan taistelevan 2000-luvun arkkitehdin tulokulman pitäisi kuitenkin olla tieteellinen, Huuhka toteaa.

”Tavanomaisen rakennuskannan” ohittaminen arkkitehtuurikeskustelussa on saanut Huuhkan ajattelemaan, etteivät taiteelliset arvot oikeastaan ole kestävyden kannalta kovin keskeisiä, koska ne ovat niin subjektiivisia ja aikasidonnaisia. Arkkitehtuuri-sanaa hän käyttää mieluiten ihan vain synonyymina rakennuksille.

KIERRÄTTÄMINEN HOUKUTTAA, UUELLEENKÄYTTÖ EI

Puhutaan siis rakennuksista. Ja niiden korjaamisesta, joka useimmiten olisi paljon ilmastoystävällisempi ratkaisu kuin uusien rakennusten rakentaminen, olkoon miten energiatehokkaita ja vähäpäästöisiä tahansa. Näkykö tämä jo tarpeeksi hyvin rakennetun ympäristön kestävydestä käytävässä keskustelussa?

”Ei vielä. Usein kun puhutaan korjaamisesta, puhutaan niistä hankkeista, joissa omistajalla on ollut intressi säilyttää rakennus ja hanke on onnistunut

hienosti. Mutta niistä tapauksista, joissa intressi on ollut päinvastainen, yleensä vaietaan. Miten korjauskelpoisten rakennusten purkaminen voitaisiin välttää, on hyvin vaikea keskustelunaihe”, Huuhka sanoo.

Säilyttämisen ja korjaamisen lisäksi Huuhkaa kiinnostaa, miten kasvavia kaupunkeja tulisi suunnitella, jotta päästöjä syntyisi mahdollisimman vähän. Onko esimerkiksi tiivistäminen ja olemassa olevan infrastruktuurin äärelle rakentaminen paras tapa silloinkin, kun se tarkoittaa että vanha rakennuskanta on purettava pois alta, vai kannattaisiko joissain tapauksissa sittenkin rakentaa uusille alueille? Entä jos korotetaan, rakennetaan olemassa olevien rakennusten päälle?

Kokonaiskuvan muodostaminen on toistaiseksi mahdotonta, sillä kokonaisvaltaiset tutkimukset aiheesta puuttuvat.

Toinen Huuhkalle tärkeä aihe on rakennusosien uudelleenkäyttö: jos purkamiseen syystä tai toisesta päädytään, miten purettujen rakennusten osia voisi hyödyntää uusissa rakennuksissa?

”Kiertotaloudesta ollaan hyvin innostuneita, mutta tosiasiallisesti kyse on usein siitä, että halutaan vain päästä eroon vanhoista rakennuksista. Kun otetaan esiin rakennuksen säilyttäminen, kiinnostus loppuu.”

Se näkyy Huuhkan johtamassa kansainvälisessä ReCreate-hankkeessa, jossa tutkitaan betonielementtien uudelleenkäyttöä.

”Olemme saaneet useita yhteydenottoja, joissa meille tarjotaan vanhaa

COLLABORATORIO

Collaboratorion suunnittelemassa, vuonna 2020 valmistuneessa Jätkäsaaren päiväkodissa on yksi-aineiset kennoharkkoulkoseinät, tuulettuva alapohja ja massiivipuiset ikkunat.

LIVADY

Arkkitehtitoimisto Livady kunnosti Mäntsälän Alikartanon vanhan päärakennuksen eli 1700-luvun lopulla rakennetun Alipytingin hirsirungon vuonna 2020.

LIVADY

MUSEOVIRASTON HISTORIAN KUVAKOKOELMA

Livady on suunnitellut Helsingin Huopalahden asemapuistoon asuinkasarmin, jossa on tavoiteltu samoja ominaisuuksia, jotka tekevät Bruno Granholmin suunnittelema satavuotiaasta asemarakennuksesta kestävä ja kunnostuskelpoisen. Kummassakin rakennuksessa on massiivipuiset ulkoseinät ja painovoimainen ilmanvaihto.

rakennusta purettavaksi ja elementtejä uudelleenkäytettäväksi, mutta paljon vähemmän sellaisia, joissa haluttaisiin käyttää niitä vanhoista rakennuksista irrotettuja elementtejä uuteen rakennukseen.”

Kiertotaloudesta voisi Huuhkan mielestä puhua enemmänkin. Silloin pitäisi kuitenkin päästä irti väärinkäsityksestä, että kiertotalous on pelkkää kierrätystä, ja jos vain kierrätetään, voidaan jatkaa purkamista ja rakentamista aivan niin kuin ennenkin.

”Kiertotaloudessa ensisijaista on säilyttäminen ja korjaaminen – etenkin niiden tylsien ja tavallisten rakennusten, jotka toistaiseksi kiinnostavat vain harvaa arkkitehtia.”

MÄÄRÄYKSET KÄÄNTYVÄT TARKOITUSTAN VASTAAN

Jos Suomessa joku tunnetaan korjaamisen ja kestävien rakennusmenetelmien osaajana ja puolestapuhujana, niin Arkkitehtitoimisto Livady. Livady on saanut työstään niin arkkitehtuurin valtionpalkinnon, Suomen Arkkitehtiliiton Tunnustuspalkan kuin Alfred Kordelinin palkinnon.

Arkkitehti **Juulia Mikkola** tarjoaa teetä Livadyn viihtyisässä toimistossa, jonka keittiön puiset kaapit on aikoinaan dyykattu roskalavalta.

Mikkolalle kestävyys tarkoittaa nimenomaan ajallista kestävyyttä: rakennukset pitäisi suunnitella niin, että ne kestävät pitkään. Käytännössä se on kuitenkin tehty vaikeaksi, Mikkola harmittelee.

”Maankäyttö- ja rakennuslain ensimmäinen pykälä edellyttää, että kaikki rakentaminen ja rakentamisen ohjaus

tukevat kestävä kehitystä. Mutta kun mennään asetusten, määräysten ja sitten vielä standardisoinnin ja CE-merkintöjen tasolle, niin oikeastaan mikään ei tue kestävä kehitystä”, Mikkola kritisoi.

Nykyaikaiset yksityiskohtaiset määräykset ohjaavat rakentamista kohti monimutkaisia rakenteita, materiaaleja ja tekniikoita, joiden käytöstä ei ole pitkää kokemusta. Lopputuloksena on, etteivät rakennukset pysy kunnossa kuin muutamia vuosikymmeniä. Sen jälkeen ne pitää joko purkaa tai korjata perusteellisesti, jos korjaaminen ylipäänsä on mahdollista.

Muutama vuosikymmen on aivan liian vähän siihen nähden, miten paljon hiilipäästöjä niiden rakentaminen aiheuttaa.

Massiivirakenteet olisivat kestävämpiä ja energiatehokkaampia. Mutta ne ovat myös kalliimpia rakentaa.

”Jos suurin osa rakennuttamisesta on bisnestä, jossa rakennetaan vain, jotta voidaan myydä pois mahdollisimman suurella voitolla, massiivirakentaminen ei pysty kilpailemaan tavanomaisen rakentamisen kanssa.”

Niin kauan kuin on mahdollista tehdä hyvää tuottoa rakentamalla lyhytikäisiä taloja, on vaikea nähdä että tilanne tulisi muuttumaan, Mikkola toteaa.

Mikkola on turhautunut siihen, miten hankalaa kestävästä ja kiertotalouden mukaisesta rakentamisesta on tehty silloinkin, kun siihen olisi haluja. Uudiskohteissa voi esimerkiksi olla mahdotonta käyttää kierrätettyjä tai puusepäntyönä valmistettuja ikkunoita, sillä niiltä puuttuu CE-merkintää.

Korjausrakentamisessa niiden käyttö kuitenkin hyväksytään.

”Meillä on hyvin erilainen kohdeltu olemassa oleville rakennuksille ja uudisrakennuksille”, Mikkola sanoo. Hänen mukaansa uudisrakentamisessa määräykset kääntyvät sekä omaa tarkoitustaan että kestävä rakentamista vastaan.

”Kun energiamääräykset estivät vuodesta 2012 alkaen painovoimaisen ilmanvaihdon hyödyntämisen, mikäli samaan rakennukseen haluttiin suunnitella kestävä rakenteet, päätimme tuolloin, että luovumme kokonaan uudisrakennusten suunnittelusta. Onneksi tilanne on korjaantunut vuoden 2018 alusta.”

Livadyssa pidetään kiinni periaatteista: Ei koneellista ilmanvaihtoa uudisasuntoihin, sillä se ei ole välttämättöntä, jos materiaalit ovat puhtaita ja hengittäviä. Ei ranka-, vaan ainoastaan massiivirakenteita, paitsi jos kyseessä on lämmittämätön tila, johon ei tarvita eristeitä.

Vaikka talousjärjestelmälle tai rakennusmääräyksille ei yksittäinen arkkitehti voi paljoakaan, Mikkola kuitenkin uskoo, että arkkitehteilla on mahdollisuus omalla toiminnallaan muuttaa rakentamista kestävämpään suuntaan – ”jos jaksaa hakata päätään seinään kerta toisensa jälkeen”.

”Kyllä sillä voi vaikuttaa, että tuo näkemyksiään esiin.” ●

Miten toimia arkkitehtina ilmastokriisin oloissa?

Kysymme kestävän arkkitehtuurin toimijoilta konkreettisia vinkkejä, miten arkkitehti voi vaikuttaa ilmastokriisin oloissa.

KOULUTTAUDU

Arkkitehtuurin keinot hidastaa ilmastomuutosta ovat materiaaleissa, energiatehokkuudessa, korjattavuudessa, muuntojoustavuudessa sekä sosiaalisessa kestävydessä, Eko-Safan puheenjohtaja ja Safan hallituksen jäsen **Juha Pääta** luettelee.

”Koulutus on hirveän tärkeässä roolissa. Tilaja tekee päätökset, mutta mikäli arkkitehdillä on tarpeeksi tietotaitoa aiheesta, hänellä on keinoja keskustella ja saada aikaan mahdollisia muutoksia”, Pääta sanoo.

”Jos tilaja on myös rakennuksen käyttäjä, kannattaa esimerkiksi korostaa rakenteiden korjattavuutta ja puhua rakennuksen ylläpitokustannuksista.”

VERKOSTOIDU

Arkkitehtiopiskelijat You Tell Me -kollektiivista ovat sitä mieltä, että vaikka hyvällä suunnittelulla voidaan vähentää materiaalista kulutusta, yksilötason vaikuttaminen ei enää riitä. Ilmastokriisin hidastamiseksi tarvitaan kansanliikettä.

”Etsi muita ihmisiä, jotka ajattelevat samalla tavalla, sillä vertaistuesta ja vertaisoppimisesta on hyötyä”, **Emel Tuupainen** sanoo. ”Yksilön vastuuta painotetaan liikaa. Haluamme korostaa, että on tärkeää pyrkiä muuttamaan asioita yhteistyössä.”

”Tarvitaan verkostoja ja liittolaisia. Arkkitehtien kunnianhimoiset suunnitelmat eivät yksin riitä, vaan pitää myös löytyä taho, joka voi toteuttaa ne”, **Matti Jänkä** sanoo.

KYSY

Arkkitehti **Lars-Erik Mattila** Suoja ry:stä muistuttaa, että laskelmat ovat korruptoitavissa: niitä voidaan käyttää väärin liian helposti.

”Tuotteen hiilijalanjälki ei kerro mitään sen fyysisistä ominaisuuksista. Materiaali voi olla vähäpäästöinen tai energiatehokas mutta silti kestävä”, Mattila sanoo. ”Mikä tahansa voi nykyään olla hiili-neutraalia: niin betoni, hampurilaiset kuin formula-kisatkin.”

Mattila ehdottaa suunnittelijoille yksinkertaisia avainkysymyksiä, joiden vastaus ei voi olla lukema.

”Tiedämmekö suunnittelijoina, mitä aineita ratkaisu sisältää? Mistä aineet tulevat, minne ne päätyvät ja missä ajassa? Voiko ratkaisua toistaa määräämättömän monta kertaa, eli onko se kestävä? Vastaus kysymykseen on kyllä tai ei”, Mattila sanoo.

ANNI VARIS

European 17 Living Cities II: Re-imagining Architecture(s) by Caring for Inhabited Milieus

European -kilpailukohteiden haku on käynnissä!

Kansainvälisen nuorten suunnittelijoiden European -kilpailun uusi kausi on käynnistymässä, ja kunnilta, maanomistajilta, rakennusliikkeiltä ja muilta alan toimijoilta odotetaan hakemuksia 2023 käytävän kilpailun kohteiksi.

Yhteydenottoja toivotaan kevään 2022 aikana, jotta mukaan valittujen kohteiden edustajat ehtivät kauden ensimmäiselle kansainväliselle foorumille Ranskaan syksyllä.

Idea- ja suunnittelukilpailu on suunnattu alle 40-vuotiaille arkkitehdeille, maisema-arkkitehdeille sekä kaupunkisuunnittelijoille. Kauden teema syventää edellisen kilpailun Elävät kaupungit –tematiikkaa. Tutkimus ja innovointi ovat tärkeä osa European-prosessia. Tavoitteena on edistää suunnittelun ajatusmallien muutosta, joka on edellytys sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävämmän rakennetun ympäristön synnylle.

Kilpailukohteiksi sopivat erilaiset aluekokonaisuudet, korttelit ja rakennukset, joiden suunnitteluun ja toteutukseen etsitään uusia ideoita ja ratkaisuja, ja joiden kehittyessä ja arvioinnissa halutaan hyödyntää Europeanin vuorovaikutteista prosessia. Europeanin Suomen sihteeristö vastaa Suomeen sijoittuvien kilpailujen valmistelusta.

Varsinainen kilpailu käydään 3-6/2023, ja tulosten ratkettua 12/2023 voittaneita ehdotuksia on tarkoitus jatkokehittää kohti toteutusta osana edelleen jatkuvaa European -prosessia.

Lisätietoja:

Kirsti Rantanen, pääsihteeri
European Suomi Finland
p. 040 163 6025

info@european.fi / www.european.fi

Kaupunkiympäristöjä suunnittelevat arkkitehdit luovat kaupunki-arkkitehtuuria

Kuopion Arkkitehtipäivien teemana on kaupunkiarkkitehtuuri. Pitkän linjan kaavoittaja ja tutkija Leo Kosonen kirjoittaa esseessään Kuopion mallista ja kaupunkikudosten teoriasta.

Teksti ja kuvat LEO KOSONEN

Leo Kosonen on ohjannut Särkilahden bussi-kaupunginosan suunnittelu Kuopiossa.

Kevään Arkkitehtipäivien teemaa, kaupunkiarkkitehtuuria, on käsitelty Kuopion arkkitehtuuripoliittisissa ohjelmissa jo kahden vuosikymmenen ajan. Ensimmäisessä ohjelmassa vuonna 2007 pohdinnan kohteena oli kaupunkirakennustaide, seuraavassa vuonna 2017 sen rinnalle otettiin käyttöön myös kaupunkiarkkitehtuurin käsite, joka sopii paremmin uusien kohteiden käsittelyyn.

Kuopion kokemukset ovat osoittaneet sanan käyttökelpoisuuden, mutta jostain syystä se ei ole vakiintunut laajempaan käyttöön. Arkkitehdit voivat käyttää sellaisia kaupunkirakennustaiteen käsitteitä kuten kaupunkikuva, kaupunkinäkömä, aukion mittasuhteet, pääte tai räystääslinja, kun ympäristöissä on tiiviin korttelirakenteen rajamia kaupunkitiloja. Yleensä kuitenkin puhutaan kaupunkisuunnittelusta tai rakennetusta ympäristöstä, vaikka näihin yleiskäsitteisiin sisältyy arkkitehtuurin suunnittelun lisäksi myös muuta kaupunkisuunnittelua.

Kun arkkitehdit eivät puhu kaupunkirakennustaiteesta tai kaupunkiarkkitehtuurista, ei siitä puhu kukaan muukaan. Muut kaupunki-

LEO KOSONEN on tutkija ja eläkkeellä oleva yli-arkkitehti, joka on tehnyt työuransa erilaisissa kaavoitustehtävissä, niistä viimeiset 15 vuotta Kuopion kaavoituspäällikkönä.

Kosonen on kehittänyt Kuopion mallina tunnetun kaupunkisuunnittelukonseptin ja sisällyttänyt sen niin sanottuun kaupunkikudosten teoriaan (*theory of urban fabrics*). Mallin mukaisia kohteita Kuopiossa, joiden suunnittelua Kosonen on ohjannut, ovat Särkilahden ja Pihlaja-laakson bussikaupunginosat, Saaristokaupunki, kävelykeskusta ja Sataman kaupunginosa.

Kosonen on ollut keskeinen tekijä myös Kuopion arkkitehtuuripoliittisten ohjelmien laadinnassa. Nykyään hän jatkaa kaupunkikudosteorian kehittämistä tutkijana.

Viime vuosina yleistynyt markkinavetoinen kerrostalorakentaminen tuottaa uusia virheitä.

suunnittelijat kuitenkin puhuvat suoraan omasta vastuualueestaan, kuten liikennesuunnittelusta tai maisema-arkkitehtuurista. Tässä kaupunkiarkkitehtuuria suunnittelevat arkkitehdit voisivat ottaa heistä oppia.

Suomen uusi arkkitehtuuripoliittinen ohjelma olisi voinut selkeyttää tilannetta, mutta taisi käydä päinvastoin, sillä uudet yleiskäsitteet, ”arkkitehtuurin kädenjälki” ja ”arkkitehtoninen kestävyys”, ovat laajuudessaan epämääräisiä. Vaikka niillä korostetaan arkkitehtuurin merkitystä ja haasteita, saattavat ne ilman hyviä tarkennuksia entisestään hämärtää kaupunkiympäristöjä suunnittelevien arkkitehtien vastuualueiden hahmottamista ja tehtävien tunnistamista.

Arkkitehtien kanssa käymieni keskustelujen perusteella olen päätenyt johtopäätökseen, että arkkitehdit käyttävät epämääräisiä käsitteitä, koska heidän käsityksensä kaupunkikehityksen kokonaisuudesta on epämääräinen. Kokonaisteorian sijaan suunnittelussa on tyydytty modernismin kauden tuottamiin ajattelutapoihin, joissa kaupunkia käsitellään toimintoina, maankäyttönä ja liikenteenä.

Tämä kaikkien juurtunut perusluokitus on silmälappujen tapaan rajannut ajattelua ja estänyt siitä poikkeavien muutosten tunnistamisen. Vaikka auto- ja joukkoliikennekaupungin kudokset ovat tuottaneet uusia kaupunkiympäristön tyyppisiä ja muokanneet perinteisiä jalankulkukaupungin ympäristöjä jo sadan vuoden ajan, on vasta viime vuosina alettu hakea tapoja, joilla niitä voidaan

käsitellä. Kun kaupunkikudoksista ja niiden tuottamista kaupunkiympäristöistä ei ole osattu puhua, ei ole puhuttu myöskään niiden arkkitehtuurista.

Kunnon teorian puuttuessa kaupunkeja ja kaupunkiympäristöjä on totuttu käsittelemään kollaaseina, jolloin käsitteiden epämääräisyyksiä ei ole koettu suureksi haitaksi. Kollaasimaaisessa suunnittelussa on päinvastoin ollut helppo ottaa käyttöön uusia muotikäsitteitä ja hylätä ne tilanteen muuttuessa. Se soveltuu kuitenkin heikosti ongelmien ratkomiseen, ja sattumanvaraisuusineen kollaasimainen käsittely voi johtaa virheisiin.

Näin tapahtui esimerkiksi lähiörakentamisen kaudella, kun suunnittelu tuotti paljon huonoa joukkoliikennekaupunkia. Virheet rakenteissa ja ympäristössä ovat näkyneet autokaupungin elintapojen yleistymisenä, jolloin lähiöiden lähipalvelut ovat taantuneet, samoin bussiliikenne ja kaupunkiympäristö. Vastaavaa tapahtuu myös nyt, kun viime vuosina yleistynyt markkinavetoinen kerrostalorakentaminen tuottaa uusia virheitä, eikä muutoksia kyetä suunnitelmallisesti ohjaamaan.

PILOTTINA SÄRKILAHDEN BUSSIKAUPUNGINOSA

Kaupunkikudosten tuottamien kaupunkiympäristöjen ja niiden arkkitehtuurin käsittely ei ole mahdotonta, mutta siihen tarvitaan uutta ajattelua ja uudet työkalut. Tästä on näyttöä, sillä Kuopion kaupunkisuunnittelu toimi tällaisen uuden ajattelun ja kaupunkikudosten teorian (*theory of urban fabrics*) pilottina vuosina 1994–2010.

Termillä kaupunkikudos (*urban fabric*) kuvataan kokonaisuutta, johon sisältyy rakennuksia, kortteliryhmiä ja kaupunkitiloja sekä tähän rakenteeseen kytkeytyviä ja sitä muokkaavia toimintoja, elintapoja, taloutta ja niin edelleen. Kaupunkiin on syntynyt kolme toisistaan poikkeavaa kaupunkikudosta, jotka tunnistetaan nimillä jalankulkukaupunki, joukkoliikennekaupunki ja autokaupunki.

Pilottivaiheen ensimmäisenä kohteena oli Särkilahden kaupunginosa, jonka rakenne ja kaupunkiympäristö suunniteltiin suosimaan bussikaupungin elintapoja ja toimintoja. Puitteet suunnitteluun tulivat yleiskaavasta sekä niin sanotusta Kuopion mallista. Kaupunkiympäristön suunnittelu oli vuorovaikutteista ja siihen sisältyi uudella tavalla myös alueen arkkitehtuurin suunnittelu.

Suunnittelun tuottaman pienen bussikaupunginosan ytimessä, asuntokorttelien keskellä, on valoisa aukio, leikkipaikka, pysäkki ja kauppa, jotka tarjoavat pysähtymisen ja oleskelun paikan kaiken ikäisille. On myös bussikatu, istutuksia ja yhteys rantapuistoihin.

Pysäköinti ja kadut on sovitettu bussikaupunginosan toimintoihin, ja yksikaistainen bussisilta on monipuolinen kaupunkiympäristön elementti. Se on oikotie jalankululle ja pyöräilylle, yhdistää kaupunginosat ja rantapuistot sekä tarjoaa ulkoilijoille levähdyspaikan ja näkymät hienoon järvimaisemaan.

Arkkitehtipäivät järjestetään Kuopiossa 5.–7.5.2021. Lisätietoja ja tarkempi ohjelma osoitteessa safa.fi/arkkitehtipaivat2022.

Saaristokatu yhdistää Saaristo-
kaupungin Kuopion keskustaan.

Keilan kanavan ylittävä Keilankannan silta on osa
Saaristokaupungin reittiä.

Siinä missä Kuopion malli ja yleiskaavan rakennesuunnitelma olivat päätyökaluja, ohjasi kaupunkiarkkitehtuurin suunnittelu muuta kaupunkiympäristön suunnittelua. Näin esimerkiksi bussikatu ja bussisilta istutettiin kaupunkiarkkitehtuurin keinoin kävelijän mittakaavaan, luontoon ja maisemaan. Väylämäiset autokaupungin ratkaisut hylättiin, koska ne olisivat tuhonneet ympäristön. Bussikadun yksikaistaisuudella, pylväsporteilla, kadun kalusteilla ja katuverkon linjauksilla ohjattiin autoliikenne välttämään bussikatua, ja ratkaisu osoittautui toimivaksi.

Arkkitehtuurin suunnittelu oli vertaisarvioinnin tyyppistä yhteistyötä, jossa mukana olivat kaikki hankkeen arkkitehdit. Bussikaupunginosan suunnittelu onnistui, ja siitä tuli kaupunkikudokset tunnistavan suunnittelun esimerkki kansainvälisiin teksteihin. Onnistuminen myös lisäsi kaupunkilaisten luottamusta uuteen ajattelutapaan, ja tämä helpotti uusien kohteiden suunnittelua.

AUTOKAUPUNGISTA KÄVELYKESKUSTAKSI

Monipuolisinta kaupunkikudosten yhteen sovittaminen, kaupunkiympäristön kokonaissuunnittelu ja uuden kaupunkiarkkitehtuurin tuottaminen on ollut kaupungin keskustassa, joka on parissa vuosikymmenessä muutettu autokaupungin kudoksen hallitsemasta kaaoksesta hyvin toimivaksi, viihtyisäksi kävelykeskustaksi.

Kaupunkiarkkitehtuurin suunnittelu on ollut mukana myös uusien jalankulkukaupungin korttelien suunnittelussa sekä rännikatujen, muiden katutilojen, aukoiden ja puistojen uudistuksissa.

Saaristokatu puolestaan on kokonaisuus, jossa paikkaan sopiva kaupunkikudosten suunnittelu ja siihen kytkeytynyt, luonnonmuotoja kunnioittava

katu- ja vihersuunnittelu tuottivat veistoksellisen kokonaisuuden, joka on hyvää kaupunkiympäristöä ja kaupunkiarkkitehtuuria.

Kudosajattelu opetti kokonaisuusien suunnittelua tavalla, jota käytettiin myös rajatummissa kohteissa kuten Keilankannassa. Siellä suunnittelun kokonaisuuteen sisältyi kanava, keskustamainen pääkatu, silta, siltaa reunustavat korkeat talot, niiden pysäköintitilat kadun alla siltarakenteissa, rantapuistot ja ympäristötaiteen teoksia. Näin syntyi kaupunkiarkkitehtuuria, jossa yhdistyy hyvä kaupunkikudos, maisema-arkkitehtuuri, rakennusten arkkitehtuuri sekä ympäristötaide.

Kokemukseni on, että kaupunkiarkkitehtuuria syntyy vain suunnittelemalla. Suunnitteluun puolestaan tarvitaan arkkitehteja, joilla arkkitehtuurin suunnittelutaitojen ja kolmiulotteisen hahmottamisen lisäksi on ymmärrys alueen kaupunkikudoksesta ja suunnittelulla tuotettavista kaupunkiympäristön tyypeistä.

Kun kaupunkiympäristön tyyppeihin kytkeytynyt kaupunkiarkkitehtuurin suunnittelua tarkastellaan käyttötaiteen ja kuvataiteen näkökulmista, on se tuottanut ensisijaisesti käyttötaidetta. Käyttötaiteen ratkaisuihin on puolestaan voitu luontevasti kytkeä kuvataiteen ratkaisuja niin, että toteutuneet kokonaisuudet ovat toimivia, viihtyisiä ja kiinnostavia.

Kuopion pilottityön kohteet ja tuotteet, niihin kytkeytyvät arkkitehtuuripoliittisten ohjelmien laadinta sekä arkkitehtuurioppaan päivittäminen tuottivat paljon pohdintoja ja johtopäätöksiä, joita esittelen tarkemmin luennossani arkkitehtipäivillä Kuopiossa toukokuussa. Toivon palautetta, sillä tarkoitukseni on jatkaa kaupunkiarkkitehtuurin pohdintaa myös tutkimustyössäni. ●

Kuopion arkkitehtuuria esittelevä Savon arkkitehtuuriopas löytyy sivulta arksavo.fi ja Kuopion apoli osoitteesta kuopio.fi/apoli-ohjelma.

LIPUT NYT MYNNISSÄ!

■ KUOPIO

6.5.2022

■ ARKKITEHTI

SAFA

— PÄIVÄT

■ SAFA

— KAUPUNKI

— ARKKITEHTUURI

■ KUOPIO

— PÄIVÄT

■ ARKKITEHTI

■ SAFA

6.5.2022

— ARKKITEHTUURI

■

6.5.2022

KUOPIO

KAUPUNKI

—

OHJELMA JA LIPUT: SAFA.FI

YHTEISTYÖSSÄ

Esimerkillinen Freiburg on pääsemässä maailmankartalle

Saksan Freiburg on edelläkävijä ympäristöystävällisessä rakentamisessa. Vehreä, pyöräilyyn ja kävelyyn kannustava ja sopivan pienimittakaavainen kaupunkirakenne houkuttelee arkkitehteja ja kaupunkisuunnittelijoita opintomatkalle Etelä-Saksaan.

KUVAT: STADT FREIBURG / STADTPLANUNGSAMT

Eteläsaksalainen Freiburg on valittu maailman suositeltavimpien matkakohteiden joukkoon.

Matkaoppaiden kustantajana tunnettu Lonely Planet valitsi alkuvuodesta maailman suositellut matkakohteet. Kärkisijoille pääsivät Taiwanin pääkaupunki Taipei ja Uuden Seelannin Auckland. Kolmanneksi nousi yllättäen melko tuntematon eteläsaksalainen kaupunki Freiburg.

Noin 230 000 asukkaan yliopistokaupunki tunnetaan jälleenrakennetusta keskiaikaisesta keskustastaan. Vaubanin kaupunginosa, entinen ranskalaisten kasarmialue, on tullut tunnetuksi rakennusten uudelleenkäytöstä ja ympäristöystävällisestä uudisrakentamisesta.

Muutamissa Saksan yliopistoissa ja korkeakouluissa innostuttiin jo 1980-luvulla pohtimaan aurinkosähkön ja aurinkokerääjien integroimista rakennuksiin. Suosiota saivat rohkeatkin kokeilut ja sovellukset. Aihepiiristä järjestettiin lukuisia konferensseja, kuten Stuttgartin Intelligente Architektur-tapaamisia.

Vauban oli jo tuolloin esillä kokeilujensa ja uudenlaisen arkkitehtuurinsa vuoksi. Freiburgin kaupunki, vihreä puolue kärjessään, nousi rohkeaksi esikuvaksi myös kansainvälisesti. Se sai maan ensimmäisen vihreää puoluetta

edustavan pormestarin. Vaubanista onkin tullut arkkitehtien ja kaupunkisuunnittelijoiden opintomatkojen kohde. Johtotähtenä on käveltävyys ja kaikkein tärkeimpien palveluiden läheisyys.

Lonely Planet ei ole valinnut Freiburgia vierailun kohteeksi pelkästään soman vanhan keskustan, sodan pommituksilta kuin taianomaisesti säilyneen tuomiokirkon tai seudun kauniin luonnon vuoksi. Valinta on osunut Freiburgiin eritoten sen sympaattisuuden ja edelläkävijyyden johdosta. Toki Freiburgilla on edelleen myös suloinen ja pienipiirteinen vanhakaupunkinsa, joka kärsi pahoin toisen maailmansodan pommituksissa. Historiallinen vanha keskusta onkin mahdollisuuksien mukaan rakennettu entiseen hahmoonsa.

Jännittävä on myös pienten katukivien väliin kapeisiin pikkukanaviin aikanaan luotu purojen uomasto, jonka puroja kutsutaan nimellä *Bächle* (Bach tarkoittaa puroa). Se tuo vuorilta kaduille raikasta vettä ja viilentää ympäristöä. Järjestelmä luotiin jo keskiajalla sekä parantamaan paloturvallisuutta että antamaan eläimille juomavettä. Onneksi *Bächlejä* ei 1970-luvulla hävitetty, vaikka aikomuksia oli.

KAIKKI TARVITTAVA KÄVELYETÄISYYDELLÄ

Freiburgin keskusta on haluttu vapauttaa turhasta autoliikenteestä. Pysäköinti asioimisen vuoksi on sallittua, mutta muuten autot pitää pysäköidä eri puolille kaupunkia rakennettuihin paikoitusrakennuksiin. Kaupungissa on

Freiburgissa on aitoa pyöräilykulttuuria, johon Suomessa vielä pitkä matka.

Pyöräilyyn kannustavassa kaupungissa autot täytyy parkkeerata paikoituslaitoksiin.

Kaikki tarvittava on kävelyetäisyydellä.

toimiva raitiovaunuverkosto ja runsaasti väyliä polkupyöräilijöille. Jalankulkija on silti aina kuningas, kuten kevyelle liikenteelle perustuvissa kaupunkikeskustoissa asian tulee ollakin. Kevyttä liikennettä suosiva liikkumisjärjestelmä tarkoittaa Freiburgissa sellaista aitoa pyöräilykulttuuria, johon Suomessa vielä matkaa.

Laatulehti Die Zeit teki Lonely Planetin valinnasta innostuneena haastattelun kaupunkisuunnittelusta jo muutaman vuosikymmenen vastanneen arkkitehti **Wulf Dasekingin** kanssa. Otsikkona oli *Freiburg, du Schönheitskönigin* (Freiburg, sinä kauneuskuningatar).

Roolinsa kaupunkisuunnittelijana Daseking näkee ennen kaikkea kirurgin kaltaisena, ei suinkaan teurastajan: vanha kaupunki on uudelleen rakennettu hahmoonsa, mutta erityisesti täydentämällä sitä, mitä sodan tuhoilta oli säilynyt. Hän kannattaa ehdottomasti kaupunkiympäristön pienipiirteisyyttä ja ihmisten mittakaavaa.

Kaupunkiin haluaa muuttaa noin tuhat asukasta vuodessa. Dasekingilla on tähän freiburgilainen ratkaisu: tiivistä, vihreätä, sopivan pienimuotoista, keskustan ulkopuolelle sekä kaupunki-

struktuuria laajentaen. Hän korostaa ennen kaikkea myymäläverkoston ja peruspalveluiden merkitystä: kaiken tarvittavan tulee olla kävelyetäisyydellä aina lääkäreitä, kouluja ja päiväkoteja myöten. Asiassa ei sinänsä ole mitään uutta – näin ajateltiin jo renessanssin ihannekaupunkien kohdalla.

Myös kaupungin esteettinen ja toiminnallinen miellyttävyys erityisesti jalkaisin kulkevien kannalta tekee auton omistamisen tarpeettomaksi – autoja tuhatta asukasta kohden on kaupungissa saksalaisittain erittäin vähän. Autottomuutta ei vaadita, mutta autot täytyy parkkeerata paikoituslaitoksiin. Tavaroiden ja lastenrattaiden tuominen autolla kotiovelle ei ole kiellettyä, eikä myöskään autolla asiointi.

Saksalaiset ovatkin käytännöllisiä; Freiburgissa on osattu ajatella, kuinka ihmiset ja asiat oikeasti toimivat. Pyöräilyä ja -teitä kaupungissa ja sen ympäristössä on noin neljäsataa kilometriä. Freiburg kuuluu myös Saksan niin sanottuun aurinkovyöhykkeeseen; mikäpä on pyöräillessä.

TARJA NURMI

”

Katukivien välisiin kapeisiin pikkukanaviin on luotu purojen uomasto, joka tuo vuorilta kaduille raikasta vettä ja viilentää ympäristöä.

Bijoy Jain työskentelee toden ja kuvitellun välimaastossa

STUDIO MUMBAI

Intialaisen arkkitehtitoimisto Studio Mumbaiin projekteissa keskeistä on vesi, maisema ja energia. Toimiston perustaja Bijoy Jainille arkkitehtuuria tärkeämpää on se, mitä rakennukset ilmentävät.

Teksti IRIS ANDERSSON

Studio Mumbain projektit pohjautuvat veden läsnäoloon, poissaoloon tai sen etsintään. Toimiston perustajalle Bijoy Jainille myönnettiin Alvar Aalto -mitali 2020. Kuvassa Carrimjee House -yksityistalo (2014).

”

Jainista arkkitehti ja puuseppä ovat molemmat työläisiä, joiden työpanos on yhtä merkittävä.

Intialaisen arkkitehtitoimisto Studio Mumbain töissä arkkitehti, käsityötaito ja paikalliset olosuhteet punoutuvat yhteen. Tämän mahdollistaa monialainen tiimi, johon kuuluu arkkitehteja, insinöörejä, käsityöläisiä ja rakennusmestareita ympäri maailmaa.

Toimiston vetäjä ja vuoden 2020 Alvar Aalto -mitalisti **Bijoy Jain** (s.1965) on opiskellut Washingtonissa ja työskennellyt sekä Los Angelesissa että Lontoossa ennen kuin palasi Intiaan ja perusti oman studiosa vuonna 1995.

Jain esitteli Studio Mumbain töitä ja toimintatapoja helmikuussa Arkkitehtuurimuseon ja Aalto-yliopiston Architecture Speaks! -luentosarjassa.

PERUSTANA PAINOVOIMA

Sivilisaatio rakentuu veden virtauksen varaan, ja niin tekevät myös Studio Mumbain projektit. Ne pohjautuvat veden läsnäoloon, poissaoloon tai sen etsintään.

Bijoy Jain näyttää kuvaa trooppisesta puutarhasta ja kaivosta, joka edustaa veden liikettä ylös ja alas. Kaivon kivet

on etsitty tontilta ja ladottu uuteen kahdeksankulmaiseen järjestykseen.

Kivet painuvat kaivettuun maahan ja maa nostetaan pintaan. Maan tilalle nousee vesi, joka palautuu käytön jälkeen takaisin maahan. Kaivosta kasvaa symboli elämän kiertokulusta.

Painovoiman hyödyntäminen on Jainin työskentelyn perusperiaate. Maailma muuttuu, mutta sen lait säilyvät. Rakennukset rakentuvat materiaalista ja hajoavat aikanaan taas osiin. Jokaisen eleen tulee mahdollistaa uusi teko. Kaupunkeja rakennetaan kaupunkien päälle.

”Rooma on rakentunut Rooman päälle,” sanoo Jain.

Tilaohjelma ei ole Jainille merkityksellinen, vaan se miten monin tavoin ihmiset voivat käyttää tiloja ajan jatkumossa. Kaivon ympärille rakentuvat huoneet voivat olla paikkoja taiteelle, opiskelulle tai työnteolle. Tilat muokautuvat paikkaan, ihmisiin ja aikaan. Jainille on tärkeää pystyä luomaan vaikutelma, että suunnitelma kestää aikaa, muovautuu tarpeisiin ja että sen päälle voidaan rakentaa jotain uutta.

Tara House (2005) Kashidissa, Intiassa.

Ganga Maki tekstiilistudio Bhogpurissa, Intiassa.

Projektit eivät ole ikuisia, eikä valmis lopputulos ole päämäärä. Jainille riittää tilan rajaaminen ja asuttaminen sekä läsnä olevan hetken esittäminen.

”Minulle projekti on valmis jo tässä”, Jain sanoo ja pysäyttää kuvaesityksen kaivon ja ympärille rakentuvan talon perustuksiin.

Jainin työn keskeinen ominaisuus on kyky havainnoida ja tunnistaa toisen ihmisen tilanne ja ymmärtää, mitä tarvitaan. Sama pätee suunniteltavaan tonttiin. Hän haluaa ymmärtää, mitä liikettä siellä halutaan aikaansaada. Keskeistä on tunnistaa, että suunnittelijoina teemme muutoksen paikkaan, vaikuttamme siihen ja otamme siitä vastuun.

VEDEN, ILMAN JA VALON ARKKITEHTUURIA

Bijoy Jainin töiden keskiössä on löytää suunniteltavasta kohteesta ja paikasta jotain sille ominaista, joka kantaa koko suunnitelman läpi. Hän näkee suunnitteleman tilat ennemminkin osana maisemaa, jonka läpi vesi, ilma ja ilma-piiri virtaavat.

”Rakennus on topografia. Rakennus on maisema”, Jain toistaa painokkaasti.

Studio Mumbain arkkitehtuurin kolme keskeistä elementtiä ovat vesi, ilma ja valo. Jain ajattelee ihmisen olevan samoista ainesosista muodostuva ener-

giakenttä, ja ihmiskeho tarvitsee näiden elementtien läsnäoloa jokapäiväisessä elämässä. Jainille rakentamisessa on kyse siitä, kuinka lähelle ihmiskehoa asuttamamme asiat pystytään mukautamaan. Ihmisen lailla arkkitehtuurilla tulee olla kyky hengittää.

Suunnittelua ei ohjaa niinkään pyrkimys ekologisten materiaalien valintaan, vaan ajatus energian varaamisesta ja säilyttämisestä. Materiaalivalintoihin sisältyy myös aiemmin mainittu ajatus muovautumisesta. Ne hajoavat ja purkautuvat osiin, jotka voivat saada uuden muodon. Suurten luonnonelementtien lisäksi rakennuksissa korostuu muun muassa hiekan, kiven, maa-aineksen, kalkin sekä paikallisen puun ja kasvillisuuden käyttö.

Materiaalien käytön ja käsityötaidon ymmärryksen Jain on oppinut palatuaan Intiaan ja työskennellessä rakennustaitoisten käsityöläisten kanssa. Hänestä niin arkkitehti kuin puuseppä ovat työläisiä, joiden työpanos on yhtä merkittävä.

KOHTI MYÖTÄVÄRÄHTELYÄ

Jain ei välitä tyyllillisistä ja periaatteellisista luokitteluista, vaan näkee työskentelevänsä fiktion ja realismin välimaastossa. Keskittymällä arkkitehtuurin lisäksi käsityötaitoon ja taiteisiin hän

ei rajaa itseään modernin arkkitehdin kapeaan muotokuvaan. Laaja-alaisuus mahdollistaa hänelle tarttumapinnan arkkitehtuurin ydinolemuksen. Tilojen tulee latautua energialla, joka välittyy kosketuksen kautta. Eri menetelmät ja luova ilmaisu ovat Jainille keinoja tämän energiakentän tavoittamiseen.

Intilaista arkkitehtia kiinnostaa sisäinen motivaatio. Mistä toiminta ja rakennukset kumpuavat? Resonoiko tila hänelle? Jain haluaa kokea omakohtaisesti paikan latautuneisuuden ja läsnäolevuuden ajassa. Suunnittelutöissään hän työskentelee kohti sisäistä resonanssiaan, myötävärähtelyään.

Loppujen lopuksi arkkitehtuuri on Bijoy Jainille merkityksentöntä. Tärkeintä on, mitä rakennukset ilmentävät ja ruumiillistavat. Ne ovat käden ja silmän eleitä. Keho, mieli ja sydän kytkeytyvät yhteen.

Jain päättää meditatiivisen luentonsa avoimeen kysymykseen:

”Mikä on sydämen vahvuus?”

Kysymykseen kätkeytyy kysymys: Mistä sinä välität? Mistä minä välitän? Jainille kokonaisvaltainen hyvinvointi on tärkeää, ja se mikä edistää hyvinvointia, värähtelee sydämessä kuun ja auringon alla. ●

Lakikokonaisuus halkaistiin kahtia

Kaavoitus- ja rakentamislaki on päätetty erottaa rakentamislaki ja maankäyttölaiksi. Yhdeksi kokonaisuudeksi suunnitellun lain jakaminen kahtia ei ole ongelmantonta. Uudessa tilanteessa tärkeintä olisi saada molemmat lait nähtäville ja uudelle lausuntokierrokselle.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
tiedotti maaliskuun lopussa, että maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistusta jatketaan kahtena eri lakina. Nykyisestä laista kumotaan rakentamista koskevat pykä-

lät, ja rakentamista tulee ohjaamaan uusi rakentamislaki. Se perustuu lausuntokierroksen palautteen pohjalta muokattuun osaan kaavoitus- ja rakentamislakiehdotusta. Alueidenkäytön osuudessa edetään nykyisen lain pohjalta, jota uudistetaan digitaalisuuden mahdollistavin pykälin.

Nykyinen maankäyttö- ja rakennuslaki muuntuu siis kahdeksi eri laiksi, maankäyttölaiksi ja rakentamislaki, jotka yhdessä ohjaavat rakentamista.

Alueidenkäytön pykälistä on ollut koko ajan poliittista erimielisyyttä. Kaavoitus- ja rakentamislakiehdotuksen eteenpäinvienti nähtiin ongelmallisenä, kun kokonaisuudistuksen tavoitteista ei ollut jäämässä jäljelle juuri mitään. Kaavoituksen tasot eivät olisi vähentyneet, kun yhden kuntakaavan mallista luovuttiin. Kaupunkiseutusuunnitelma tyrmättiin lausuntokierroksella, kuten myös kaksivaiheinen rakentamislupa ja kuntien jakautuminen eritasoisii rakennusvalvontoihin.

Mainittujen muutosten kaatuminen oli myös Suomen Arkkitehtiliiton tavoitteiden mukaista.

Safan vaikuttamistyö kaavoitus- ja rakentamislakiehdotukseen liittyen on jatkunut aktiivisena alkuvuoden. Työryhmä on tavannut eri puolueiden kansanedustajia ja keskustellut heidän kanssaan lakiehdotuksen sisällöstä ja prosessin etenemisestä. Olemme tuoneet esille muun muassa huolestamme lausuntoyhteenvedon puutteellisuudesta etenkin rakentamisen osalta. Yhteenvedolla on merkitystä, sillä eduskunta käsittelee valiokunnissaan lakiehdotuksen saaman palautteen juuri lausuntoyhteenvedon pohjalta. Keskustelut puolueiden kanssa ovat olleet hedelmällisiä ja niitä on tarkoitus jatkaa.

Safan mielestä korjausrakentamisen lainsäädännön on oltava hyvään korjaus- ja rakennustapaan kannustavaa, ammattitaitoa edellyttävää ja osamista kunnioittavaa. Lain tulee tukea ilmastonmuutoksen hillintää sekä samalla jatkaa rakentamisen ajallisen kerrostuneisuuden kunnioittamista.

Tämä tarkoittaa yhdyskuntarakenteen ja rakennusten pitkäaikaista käyttöä, hienovaraista rakennuksen ehdoilla tapahtuvaa korjaamista, purkamisen välttämistä ja uuden käyttötarkoituksen valitsemista rakennuksen ehdoilla. Haluamme nähdä, kuinka nämä tavoitteet toteutuvat kahdessa uudessa lakiehdotuksessa.

Ympäristöministeriö on kuitenkin ilmoittanut, ettei uutta lausuntokierrosta järjestetä.

KOKONAISUUDISTUKSESTA on luovuttu, mutta onko samalla menetetty kokonaisuus? Sellaiseksi kaavoitus- ja rakentamislakiesitys oli kirjoitettu, vaikka osa pykälistä jää nyt pienin muutoksin vanhaan lakiin. Uusi rakennuslakikin olisi vain puolikas, koska se on kirjoitettu toimimaan kokonaisuutena yhdessä pois leikattujen osien kanssa. Maapolitiikalla, kaavoituksella ja rakennusvalvonnalla yhdessä toteutetaan rakentamisen ohjausta, eikä niitä pitäisi erottaa.

Rakentamista koskevien pykälien kumoaminen maankäyttö- ja rakennuslaista ei ole yksinkertaista, koska lukuisissa pykälissä käsitellään sekä kaavoitusta että rakentamista, ja molemmat vaikuttavat toisiinsa. Yksittäiset muutokset voivat sinänsä olla järkeviä, mutta niiden vaikutuksiin on vaikea ottaa kantaa näkemättä lopputulosta yksityiskohdissaan.

Nyt uusi kokonaisuus ei ole kenenkään nähtävillä, ellei siitä järjestetä lausuntokierrosta. Näin tärkeästä, kaikkien elinympäristöön vaikuttavasta laista tarvitaan avointa keskustelua.

HEINI KORPELAINEN
Safan erityisasiantuntija

Aliaksei Zanouskin tutut paikat Ukrainassa ovat tuhoutuneet

KATJA TAHJA

Kun Suomessa asuva valko-venäläinen arkkitehti Aliaksei Zalouski oli viimeksi yhteydessä työkaveriinsa Ukrainassa, ”herkkä ja taiteellinen persoona” oli rakentamassa panssariesteitä. Zalouskin toimiston projektit Ukrainassa ovat jäissä, ja huoli ystävistä ja kollegoista suuri.

Teksti ANNI VARIS

A rkkitehti **Aliaksei Zalouski** on kotoisin pienestä kylästä Valko-Venäjältä. Suomeen hän muutti kolme vuotta sitten tarkoituksenaan suorittaa englanninkielinen Urban Studies and Planning -maisterinohjelma Aalto-yliopistossa ja palata sitten takaisin Valko-Venäjälle.

Vuonna 2020 suunnitelmat muuttuivat. Valko-Venäjällä pidettiin vilpilliset presidentinvaalit ja maassa puhkesi laajoja mielenosoituksia. Satoja, ehkä tuhansia ihmisiä pidätettiin. Heidän joukossaan Zalouski, joka oli matkustanut Valko-Venäjälle äänestämään.

Päästyään vapaaksi Zalouski palasi Suomeen. Nyt hän ei tiedä, pystyykö enää palaamaan kotimaahansa.

Tällä hetkellä tilannetta hankaloittaa pandemian lisäksi sota Ukrainassa, jossa Zalouskin ja hänen vaimonsa, myös Valko-Venäjältä kotoisin olevan arkkitehdin **Veranika Zalouskayan**, arkkitehti- ja maisema-arkkitehtitoimistolla oli meneillään projekteja. Ne ovat nyt menneitä, ja pariskunta yrittää löytää toimistolleen töitä Suomesta.

Alun perin he perustivat yrityksen Suomeen, koska eivät enää halunneet tukea Valko-Venäjän hallitusta maksamalla sinne veroja.

”Olemme tienristeyksessä, emmekä tiedä, mitä seuraavaksi tapahtuu”, Aliaksei Zalouski sanoo. ”Kaikki muuttui yhdessä päivässä.”

Jopa oman toimiston nimi, Atelier Z+Z, pitäneen vaihtaa. Z-kirjaimesta on tullut Venäjän sotajoukkojen symboli.

ARKKITEHDIKSI Zalouski opiskeli Valko-Venäjällä. Veranikan hän tapasi Erasmus-vaihdossa Espanjassa, ja he ovat työskennelleet yhdessä siitä lähtien. Jatko-opintojen paikaksi valikoitui Suomi, sillä molemmista tuntui, että täällä osataan tehdä hyvää kaupunkiympäristöä.

Suomen arkkitehtikoulutuksessa Zalouski kertoo arvostavansa sitä, että arkkitehtiopiskelijat voivat seurata omaa polkuaan. Hänen mielestään

opetuksessa Valko-Venäjällä on vielä neuvosto-aikojen kaikuja.

”Valko-Venäjällä koulutusta ohjaa vanhan-aikainen ajatus siitä, että arkkitehtien pitäisi osata ihan kaikkea yleisestä historiasta taloustieteeseen asti, eikä opiskelijoilla ole mitään valinnanvapautta opintojensa suhteen.”

Zalouski ehti aikoinaan suorittaa opiskelijavaihdon myös Ukrainassa. Kampus sijaitsi Kiovassa, mutta arkkitehtiopiskelijat vierailivat myös pienemmissä kylissä, jotka ovat nyt joutuneet Venäjän tulituksen kohteiksi.

”Tiedän, että ne ovat vain taloja muiden joukossa, mutta on silti järkyttävää nähdä kuvia tutuista paikoista tuhoutuneina.”

UKRAINAAN jäi ystäviä ja toimistossa etänä työskennelleitä kollegoita, joiden puolesta Zalouski on huolissaan. Kun hän viimeksi oli yhteydessä erääseen työkaveriinsa, tämä oli rakentamassa panssariesteitä.

”Olimme hämmästyneitä, kun kuulumme siitä, sillä hän on herkkä ja taiteellinen persoona”, Zalouski sanoo.

Työntekoon keskittyminen kriisin keskellä on vaikeaa, mutta toisaalta siitä voi myös olla apua, kun on jotain muuta ajateltavaa, Zalouski sanoo. Häntä itseään työnteke auttoi Valko-Venäjän mielenosoitusten aikana.

Monet pitävät Valko-Venäjän nykytilannetta melkein huonompana kuin Neuvostoliiton aikaan, Zalouski sanoo. Epäluulo vallitsee ja pidätyksiä tapahtuu jatkuvasti. Aiemmin moni pakeni naapurivaltio Ukrainaan, jossa ilmapiiri oli vapaampi. Nyt samat ihmiset joutuvat pakenemaan uudestaan.

Zalouski halusi auttaa tuttujaan Ukrainassa ja lähestyi Suomen Arkkitehtiliittoa ajatuksenaan koota verkosto, jonka kautta tarjota töitä sotaa pakeneville arkkitehteille. Safa ja Arkkitehtitoimistojen Liitto ryhtyivät kokoamaan yhteen avuntarjouksia. Niitä saatiin heti ja lista on julkaistu Safan verkkosivuilla.

”Yhteisten asioiden organisointi onnistuu helpoiten järjestön virallisten kanavien kautta. On tärkeää, että on olemassa taho, joka voi pitää arkkitehtien puolta ja ilmaista ammattikunnan huolenaiheita”, Zalouski sanoo.

”Arkkitehdit voivat auttaa sodan uhreja monin tavoin. Tilanne voi jatkua vielä kauan ja miljoonat ihmiset ovat menettäneet kotinsa ja tarvitsevat suojaa.”

Suomesta löytyy Zalouskin mukaan hyvää osaamista suunnitella ekologisesti ja sosiaalisesti kestäviä rakennuksia, joissa on huomioitu myös varautuminen mahdollisten kriisien varalta. Tätä osaamista voisi viedä myös maailmalle.

”Arkkitehtien pitäisi suunnitella pomminkestäviä taloja. Ennen ajattelin, että se on vain sanonta, mutta nyt se on todellisuutta. Ukrainassa kaikkien rakennusten alta ei löytynyt kukaan pommisuoja, sillä kukaan ei uskonut, että sota todella syttyy.” ●

Aliaksei Zalouskin mukaan oman toimiston perustaminen Suomeen tuntui helpolta verrattuna Valko-Venäjään, jossa yksityissektorin toimijoihin voidaan suhtautua epäluuloisesti.

Puurakentamista poikkeusoloihin

Arkkitehti Mari-Sohvi Miettinen suunnitteli puisen ja muunneltavan Arbo-rakennuksen poikkeusoloja varten. Se on tarkoitettu väliaikaiseen asumiseen esimerkiksi pakolaisleireille tai kriisitilanteisiin, mutta siitä voi myös muokata pysyvän kodin.

Tampereen yliopiston Kestävää rakentamista kehittyviin maihin (KERAKE) -hankkeessa suunniteltiin puurakenteinen ja joustava asuin-konsepti esimerkiksi pakolaisleirejä tai jälleen-rakennusalueita varten. Arkkitehti **Mari-Sohvi Miettinen** oli hankkeessa tutkijana.

”Lähdin mukaan hankkeeseen puhkuen intoa maailman pelastamisesta, mutta nopeasti kävi ilmi, että vaikka rakennus on yksinkertainen, pakolaisuuden teemat ovat tosi kompleksisia ja niihin liittyy risteäviä arvoja ja näkökulmia. Ongelman monitahoisuus oli yllätys.

Kaikki tietysti toivovat, että pakolaisleirit olisivat mahdollisimman väliaikaisia, mutta vaikeat tilanteet voivat pitkittyä ja kestää jopa vuosia. Leiriä ylläpitävällä taholla taas voi olla vahva poliittinen paine saada leiri näyttämään väliaikaiselta esimerkiksi omien kansalaisten silmissä. Ristiriita syntyy, kun samaan aikaan leirin asukkaat haluavat pitää kiinni normaalista elämästään.

Voidaanko yhdellä rakennuksella vastata molempiin vaatimuksiin? Ostava taho voisi mieltää sen väliaikaiseksi materiaalipankiksi, jonka elementit voi siirtää tai kierrättää, mutta jos tilanne jatkuu vuosia, asukkailla olisi mahdollisuus muokata asuntoja pysyviksi. Tästä kysymyksestä muodostui suunnittelun keskeinen lähtökohta.

VÄHÄHIILISYYDEN TAKIA puurakenteisuus oli projektissa mukana alusta asti, mutta hankkeen myötä paljastui, että puu tarjoaa mielenkiintoisia mahdollisuuksia pakolaisrakentamiseen myös esimerkiksi taloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden näkökulmasta.

Muunneltavuus luo toimijuutta, kun asukkailla on mahdollisuus ottaa oma elämä haltuun ja muokata kotiaan. Hyvä esimerkki puutalojen tuunattavuudesta ovat maailmalta löytyvät Puutalo Oy:n elementtitalot.

On myös taloudellisempaa käyttää siirrettäviä ja purettavia elementtejä kuin panostaa väliaikaisen asumisen ratkaisuihin, kuten kontteihin, ja ostaa sitten uutta tilalle, jos tarvitaankin pysyvä ratkaisu.

Hankkeen projektipäällikkö **Virpi Palomäellä** ja professori **Ari Hynysellä** oli entuudestaan

”

Pandemiaan liittyvän ahdistuksen myötä aloin pohtia, mitä kaikkea tilalta vaaditaan, jotta se vastaa turvan kaipuuseen.

KUVAT: MARI-SOHOVI MIETTINEN

Arbo Shelter-asuinyksikön pienoismalli. Jatkokehittelyssä tasakatto muutettiin harjakatoksi.

Arbo Shelter -asuinyksikössä on myös pieni kuisti. Maailmalla toteutetuissa väliaikaisissa asumisratkaisuissa ei yleensä ole huomioitu ulkotiloja.

yhteistyöyrittäjiä Etelä-Pohjanmaan alueella. Mukaan hankkeeseen lähti kuusi yritystä, joilta saamamme käytännönläheinen palaute oli projektissa keskeisessä roolissa.

Projekti alkoi tammikuussa kaksi vuotta sitten, ja pandemialla oli vaikutuksensa työskentelyyn. Aluksi lähestyin suunnittelua tosi rakennusteknisesti, mutta pandemiaan liittyvän ahdistuksen myötä aloin myös pohtia, mitä kaikkea tilalta vaaditaan, jotta se vastaa turvan kaipuuseen. Aiemmissa ratkaisuissa on ymmärrettävästi painotettu hintaa ja logistiikkaa, mutta myös inhimillisyydellä ja eläytymisellä on sijansa suunnittelussa.

Vaikka Arbo-rakennus on napakka, siinä on toiminnoille omat paikkansa. On tärkeää, että asukkaat voivat vetäytyä omaan rauhaansa esimerkiksi alkoviin. Rakennuksessa on pieni ulkotila, joka mahdollistaa sen, että voi istua omalla kuistilla ja jutella muiden kanssa. Maailmalla toteutetuissa ratkaisuissa ei yleensä ole huomioitu ulkotiloja, vaan ihmiset itse virittelevät pressuja suojuksi. Ekologisuutensa lisäksi puu on myös materiaalina miellyttävämpi ja kodikkaampi kuin konttiasumuksissa usein käytetty metalli.

Suurin haaste projektissa liittyi siihen, että erilaisia konflikteja voi yllättäen ilmestyä minne päin maailmaa tahansa, eikä ole olemassa universaalia ratkaisua, joka sopisi kaikkiin mahdollisiin ympäristöihin. Esimerkiksi käymälät ovat vahvasti

sidoksissa eri kulttuureihin ja ne pitäisi aina räätälöidä kuhunkin kohteeseen.

HANKE TULI PÄÄTÖKSEEN juuri ennen kuin Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Ihmiset ovat jo ehtineet iloita, että tästä ratkaisusta saadaan apua tilanteeseen, mutta sinne asti pääseminen vaatii monenlaista yhteistyötä ja päättävyyttä.

Ensimmäisistä luonnoksista saimme palautetta, että rakennuksesta syntyvä mielikuva on liian kallis, joten lähdimme tietoisesti viemään ulkoasua vaatimattomampaan suuntaan. Pienensimme esimerkiksi ikkunoita, mikä oli perusteltua myös turvallisuuskulmasta.

Työskentely projektissa on tehnyt näkyväksi asioita, joita suomalaisessa yhteiskunnassa toimimissa helposti pitää itsestään selvyyksinä. Yksi näistä on korkea suomalainen laatutaso.

Tasapainottelu laadun ja hinnan välillä herättää suunnittelijassa ristiriitaisia tunteita, mutta todellisuudessa tasoa voi joutua laskemaan, jotta mahdollisimman moni saa poikkeusoloissa itselleen kodin.

Tällä hetkellä työryhmällämme on työn alla artikkeli aiheesta. Toivottavasti löydämme oikean kanavan, jotta saamme hankkeen tulokset kansainvälisen tiedeyhteisön tietoisuuteen.”

ANNI VARIS

Mari-Sohvi Miettinen työskentelee yliopisto-opettajana Tampereen yliopistolla, minkä lisäksi hänellä on oma arkkitehtitoimisto, Studio Patio.

LISÄÄ LAATUAIKAA ARKKITEHDIN ARKEEN

Archicad on Suomessa arkkitehdin luontevin kaveri. Saatte yhdessä ihmeitä aikaan, kun tunnette toisenne. Tule **peruskurssille** optimoimaan työtapasi!

SEURAAVAT LÄHDÖT

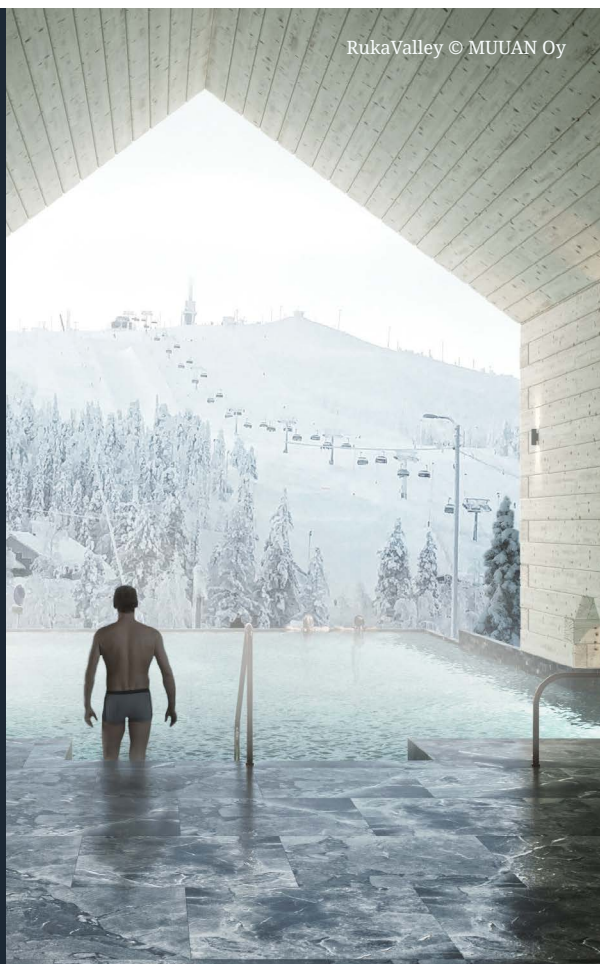
5.5. | 1.6. | 9.6. | 18.7.2022

LUE LISÄÄ JA ILMOITTAUDU

nordicbim.com/fi/koulutuskalenteri

NORDIC BIM
GROUP

Skogskyrkogårdenin uusi krematorio.

Årstan kirkko Tukholmassa.

KUVAT: IOANA MARINESCU

Tuore teos esittelee Suomessakin ajankohtaisen Johan Celsingin arkkitehtuuria

Noormarkun tulevan taidekeskuksen suunnittelukilpailun voittaneen ruotsalaisarkkitehti työt ovat malliesimerkki pohjoismaisesta nykyarkkitehtuurista.

Tekstit ESA LAAKSONEN

Johan Celsing.
Buildings, Texts.
Toim. Pamela Johnson.
Park Books 2021.

Ruotsalainen arkkitehti **Johan Celsing** (1955–) on todennäköisesti suurimmalle osalle lukijoista tuttu ainakin viimeaikaisen kilpailumestyyksensä kautta: Celsing voitti Noormarkun ruukkialueen taide- ja designkeskuksen kutsukilpailun loppukesällä 2021. Noormarkunjoen rantaan rakennettavan taidekeskuksen lähiympäristöstä löytyy muun muassa **Aino** ja **Alvar Aallon** suunnittelema Villa Mairea.

Kilpailuehdotuksen arkkitehtuuri on erinomainen esimerkki Johan Celsingin arkkitehtuurinäkemystä, jossa pohjoismainen perinne yhdistyy taitavaan suunnittelualueen analyysiin ja toiminnallisten ratkaisujen ammattitaitoiseen osaamiseen. Noormarkku tulee saamaan keskuksen, joka houkuttelee kävijöitä arkkitehtuurin kepeydellä, maisemaan sopeutumisella ja kiinnostavilla näyttelyillä – ei fantastisella hype-arkkitehtuurikielellä, kuten muutama kilpailuehdotus esitti.

Johan on tietenkin myös tunnetun arkkitehti-isänsä **Peter Celsingin** (1920–1974) poika. Paitsi että isä ja poika ovat hämmäntävän samannäköisiä, myös Peterin arkkitehtuuri jotenkin saumattomasti jatkuu Johanin työssä, uskaltaisin tosin pitää poikaa vähemmän radikaalina uudistajana

Celsingin arkkitehtuurissa
on läsnä historia ja
nykyisyys kestäväällä ja
jännitteitä luovalla tavalla.

kuin isäänsä – Johan Celsingin arkkitehtuuria voi arvioida hyvinkin traditionaaliseksi.

Ennen Brädgårdenin valmistumista Johan Celsingin arkkitehtuuriin voi nyt tutustua vastailmestyneen monografiakirjan avulla. Monografia on ensimmäinen Celsingin tuotantoa kokonaisuudessaan esittelevä. Se käsittelee arkkitehtuuria perinteisellä tavalla: valokuvien, lyhyin esittelyin, faktatiedoin sekä luonnoksin ja pääasiassa uudelleen huolella piirretyin, mittakaavassa olevin piirroksin.

Teosta rytmittävät Celsingin omat kirjoitukset, jotka liittyvät löyhästi seuraavilla sivuilla esiteltäviin rakennuksiin ja suunnitelmiin. Omat artikkelinsa ovat saaneet **Wilfried Wang** ja **Claes Caldenby**. Uudet valokuvat on ottanut **Ioana Marinescu**.

EI OLE MITENKÄÄN yllättävää, että Johan Celsing valittiin yhdeksi viidestä Noormarkun kutsukilpailun arkkitehteistä. Hänen työluettelossaan on merkittäviä museorakennuksia, kuten Tukholmassa sijaitsevat Millesgårdenin uudisrakennus, Bonnierin taidegalleria ja Uppsalan Gustavianumin yliopistomuseon näyttelyn suunnitelma 1660-luvun rakennukseen.

Celsing on suunnitellut myös useita sakraalirakennuksia, joista hienoimmat ovat Skogskyrkogårdenin uusi krematorio ja Årstan kirkko Tukholmassa. Näistä jälkimmäinen vastaa materiaalien ja yksityiskohtiensa kautta **Sigurd Lewerentzin** kirkkoarkkitehtuuria. Vuonna 2011 valmistunut kirkko on ehdottomasti Tukholman uuden arkkitehtuurin aatelia.

Kirja antaa lukijalleen myös kiinnostavan näkökulman ruotsalaiseen nykyarkkitehtuuriin parhaimmillaan. Osa töistä on geneerisiä. Yksityishuvila (Summer House II) Rammsjössä, eteläisessä Ruotsissa voisi edustaa pohjaratkaisultaan, sisätilojen jäsennoinniltään ja sisänäkömiltään **Erik Bryggmanin** huvila-arkkitehtuuria, mutta ulkoiselta arkkitehtuuriltaan tanskalaista rakentamisen kulttuuria.

Juuri näiden kahden erityyppisen lähestymistavan ansiosta Celsingin arkkitehtuurissa on läsnä historia ja nykyisyys kestäväällä ja jännitteitä luovalla tavalla. Risteytymänä rakennuskokonaisuudet ovat ajankohtaisia ja raikkaita. ●

Eileen Gray, Designer and Architect. Toim. Cloé Pitiot ja Nina Stritzler-Levine. Yale University Press 2020.

Kattava monografia E-1027:n suunnittelija Eileen Grayn elämäntyöstä

Irantilainen arkkitehti **Eileen Gray** (1876–1976) on noussut maailmanmaineeseen lähinnä yhdellä rakennuksella. E-1027-nimellä tunnetun modernin huipputyön hän suunnitteli yhdessä ystävänsä, ranskalaisen L'Architecture Vivante -lehden päätoimittaja **Jean Badovicin** kanssa tämän asunnoksi eteläiseen Ranskaan Roquebrune-Cap-Martiniin.

E-1027 viittaa suunnittelijoidensa nimien alkukirjaimiin: E niinkuin Eileen, aakkosten kymmenes kirjain j, toinen kirjain b ja seitsemäs g.

New Yorkin Bard-museo esitteli vuonna 2020 Grayn elämäntyötä, ja sen yhteyteen toteutettiin yksi täydellisimmistä Eileen Gray -monografioista. Tekijöinä ovat ranskalaiskuraattori **Cloé Pitiot** ja amerikkalainen **Nina Stritzler-Levine**, joka Suomessakin tunnetaan pedanttisesta tavastaan perehtyä toimittamiensa kirjojen lopputulokseen.

Teos kattaa käytännössä koko Grayn tuotannon ja kertoo kiinnostavalla tavalla suunnittelijan elämästä. E-1027:n lisäksi Gray on kunnostautunut yhä nykyisinkin myynnissä olevien toiminnallisten huonekalujen suunnittelijana. Uransa hän aloitti japanilaisilla lakkatekniikoilla Pariisissa. Viisisataasivuisen teoksen graafinen suunnittelu on kunniamaininnan arvoinen.

E-1027 oli pitkään erittäin huonossa kunnossa natsimiehityksen ja myöhemmän vandalismin jäljiltä. Nyt rakennus on kunnostettu, ja siihen on mahdollista tutustua. Samalla voi käväistä **Le Corbusierin** Cabanon-kesäkopissa. Le Corbusierin ja Eileen Grayn kummallinen yhteistarina onkin siten hieman pidemmän artikkelin arvoinen. ●

Napoleone Ferrari ja Michelangelo Sabatino: Carlo Mollino, Architect and Storyteller. Park Books 2021.

Carlo Mollinon arkkitehtuurissa on muotoa ja menoa

Mikäli uskoo internetin keskustelupalstoja – ja miksi emme uskoisi – arkkitehtuurista kiinnostuneet kansalaiset kaipaavat toteutuksiin muotoa ja menoa. Vapaan muodon moderneista arkkitehtitulkitsijoista tärkeimpiä on torinolainen **Carlo Mollino** (1905–1973), joka hänkin on vastikään saanut uuden monografian.

Huimapäinen autoilija ja lentäjä suunnitteli lennokkaita ja huimapäisiä rakennuksia ja muutaman maailmankaikkeuden eroottisimmista huonekaluista. Mikäli voimia Celsingin ja Grayn jälkeen vielä riittää, niin hienosti toimitettuun ja ainutlaatuista kuvamateriaalia sisältävään italialaisarkkitehtia esittelevään kirjaan kannattaa tutustua. ●

Huoli maapallon tulevaisuudesta

Radical Architecture of the Future esittelee arkkitehtuuri- ja taideprojekteja, joita yhdistää huoli maapallon voimavarojen rajallisuudesta ja ekologisesta katastrofista.

Arkkitehtuuriin ja muotoiluun erikoistunut Englantilaissyntyinen kuraattori ja kriitikko **Beatrice Galilee** toimi vuosina 2014–2019 New Yorkin suurimman taidemuseon The Metin ensimmäisenä nykyarkkitehtuurin ja designin kuraattorina. Viime vuonna ilmestynyt teos *Radical Architecture of the Future* on synteesi Galileen tähänastisista havainnoista kuraattorina ja käsityksistään arkkitehtuurin mahdollisuuksista jalostaa inhimillistä kulttuuria.

Teoksessa esitellään 79 toteutunutta projektia vuosilta 2005–2020. Galilee on ryhmitellyt projektit viiden otsikon alle: *visionaries*, *insiders*, *radicals*, *breakthroughs* ja *masterminds*. Mukana on rakennusten lisäksi elokuvaa, performanssia, ympäristötaidetta, digiä ja jopa anti-brexit-kampanjaa.

Yhdistävänä tekijänä projekteissa on huoli maapallon voimavarojen rajallisuudesta ja ekologisesta katastrofista. Toisena päälinjana nousee esiin arkkitehtuurin osin hukattu mahdollisuus edistää ihmisten perimmäistä tarvetta turvata kelvolliset asuin- ja elinolot.

PALUU PAIKAN EHDOILLA tapahtuvaan rakentamiseen, jossa olennaista on alueen kulttuuri, paikalliset materiaalit ja käsin tekemisen perinne, tulee esiin monissa esitellyissä kohteissa. Megalomaaniset pilvenpiirtäjät loistavat poissaolollaan. Mittakaavaltaan suurin kohde taitaa olla Kööpenhaminan jätteenpolttolaitos Amager Resource Center, joka BIG-toimiston **Bjarke Ingelsin** suunnittelemana tunnetaan myös nimellä CopenHill. Se on paitsi äärimmäisen tehokkaalla poltto- ja suodatusmekaniikalla toimiva sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitos, myös sadan metrin korkeuteen nouseva jyrkkäprofiilinen laskettelurinne ja patikointimäki.

Yhteisöllisistä hankkeista esitellään Haitin vuoden 2010 maanjäristyksen jälkeen pääkaupunki Port-au-Princeen toteutettu asukkaiden pienimuotoinen kokoontumispaikka ulkoliikuntavälineineen ja puhtaan veden jakelupisteineen. Lontoossa ja

Beatrice Galilee:
Radical Architecture
of the Future. Phaidon
Press Limited 2021.

Paluu paikan ehdoilla tapahtuvaan rakentamiseen tulee esiin monissa esitellyissä kohteissa.

Haitissa toimivan toimiston Emergent Vernacular Architecture paikallisia osallistavan suunnittelun tarkoituksena ei ollut pelkästään kartoittaa asukkaiden toiveita vaan myös vähentää maanjäristyksen aiheuttamia traumaattisia kokemuksia ja kohottaa itsetuntoa. Toimisto tekee nykyään töitä Libanonissa Syyrian pakolaisten parissa.

Suomessa ensimmäisen kerran jo vuonna 2009 Alvar Aalto -symposiumissa esiintynyt, vastikään Pritzker-palkinnon saanut **Francis Kéré** on tullut tunnetuksi muun muassa synnyinmaahansa Burkina Fasoon suunnittelemistaan, paikallisia materiaaleja hyödyntävistä koulurakennuksista. Kirjaan niistä on otettu Lycée Schorge (Gando, Burkina Faso 2015). Siinä yhtenä innovaationa on tuulisiappareina toimivat tornit, jotka yhdessä leijuva kattorakenteen kanssa huolehtivat sisäilman vaihtumisesta ja viilentämisestä.

KIRJASSA PÄÄSEVÄT ESIIN myös lukuisat uudet museot. Käytöstä poistuneiden viljasiilojen yhteyteen rakennettu Zeitz MOCCA (2017) Etelä-Afrikan Capetownissa on maailman suurin afrikkalaisen nykyaikaisen museon galleriatilojen peräti kahdeksankymmentä. Heatherwick Studio käytti suunnittelussa pitkälle vietyjä tietomallinnuksia, jotta yhteensä 42 tuubimaisesta siilosta saatiin muokattua ”tilaa sitä rakentamatta”.

Ajankohtainen kierrätyksen teema näyttäytyy niinikään Pritzker-palkitun kaksikon Lacaton & Vassal projektissa The Grand Parc (Bordeaux 2015), jossa purettavaksi tuomittu 1960-luvun sosiaalisen asuntotuotannon kohde pelastettiin ja muutettiin viihtyisiksi nykyaikaisiksi asunnoiksi. Projektista on tehty dokumentaarinen elokuva.

Beatrice Galileen teos on hyppelytyydytyksestään huolimatta omanlaisensa puheenvuoro arkkitehtuurin ja taiteen mahdollisuuksista luoda kestävämpää tulevaisuutta. Teoksen pääsanomana on herättää toivoa.

LAURI JÄÄSKELÄINEN

Upeita kuvia kirjastoista

Maailman kirjastoja esittelevään teokseen on päässyt myös kaksi suomalaiskirjastoa.

Suomessa ollaan aina iloisia, kun aikaansaannoksiamme huomataan kansainvälisessä kontekstissa. Nyt meidät on huomioitu tuoreessa arkkitehtuurikirjassa.

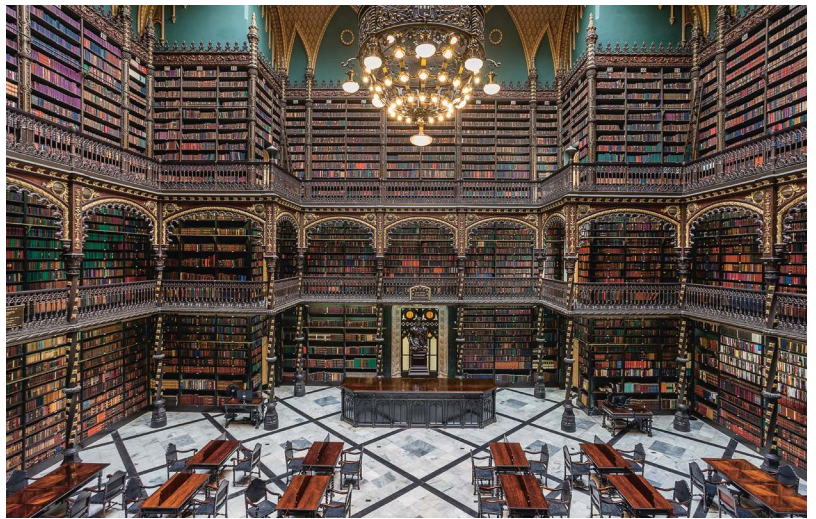
Kuvapainotteinen teos *Temples of Books – Magnificent Libraries Around the World* esittelee suhteellisen näyttävästi kaksi suomalaista kirjastoa: JKMM Arkkitehtien Seinäjoen Apilan ja melko tuoreen ja suhteellisen pienen Kirkkonummen kirjasto Fyryn. Jälkimmäisen kirjasali esittyy jopa takakannessa.

Pienestä aloittanut Gestalten-kustantamo on viime vuosina tuottanut komeita arkkitehtuurikirjoja melkoisella vauhdilla. Tekijöiksi mainitaan Gestaltenin oma työryhmä, mutta asiasisällön kirjoittamiseen on usein saatu kunkin aihepiirin asiantuntija tai useampia. Systemi on tehokas, mutta jättää myös toivomisen varaa, ainakin arkkitehtuurin ammattilaisten näkökulmasta.

MATKAILUJOURNALISMIIN ERIKOISTUNUT saksalaistoimittaja **Marianne Julia Strauss** on tutkaillut toinen toistaan upeampia kirjastoja ja ennen kaikkea niiden interiöörien vaikuttavuutta. Kirjastomaana pidetystä Suomesta hän kuitenkin sivuuttaa kokonaan niin Oodin, erinomaisen valokuvauksellisen Kaisa-talon, **Alvar Aallon** toimiston lukuisat kirjastot Viipurin kirjasto mukaan lukien kuin kirjastojemme äidin, **Carl Ludvig Engelin** suunnitteleman Helsingin yliopiston kirjaston.

Johdannossa viitataan argentiinalaiskirjailija **Jorge Luis Borgesin** ajatukseen, jonka mukaan paratiisi saattaisi olla kirjaston kaltainen paikka. Straussin mukaan tämän päivän moninaiset kirjastot – mukaan lukien internetissä oleva kokoelma sensuroituja kirjoituksia, nimeltä *The Uncensored Library* – ovat osoitus paratiisin kukoistuksesta.

Strauss on koonnut kirjastoista esimerkkejä eri aikakausilta ja lukuisista eri maista, mutta ne ovat melko epäjohdonmukaisessa järjestyksessä. Kirja ei noudata erityisempää jäsentelyä, vaan upeat valokuvat sisätiloista seuraavat toinen toisiaan,

Rio de Janeiron portugalilainen kirjasto on perustettu vuonna 1837.

Temples of Books – Magnificent Libraries Around the World. Gestalten 2022.

vuosisadoista ja kirjastojen käyttötarkoituksesta piittaamatta.

Johdantoaukeamalla Kirkkonummen Fyryn sisätila sanoo päivää Weimarin ihastuttavalle ja raivoisan tulipalon jälkeen kokonaan uudelleen rakennetulle Herttuatar Anna Amalian kirjaston rokokoointeriöörille. Tekijä viittaa myös kaikkien eurooppalaistenkin kirjastojen edeltäjään, maineikkaaseen Aleksandrian kirjastoon, sekä sen uudelleensyntyyn Snøhettan nykytulkinnan myötä. Käymme myös Hadrianuksen kirjaston raunioilla Ateenassa, piipahdamme Itävallan kansalliskirjastossa ja ponnahtamme Birminghamiin, jonka kirjastossa on maailman laajin **Shakespeare**-kokoelma.

Valitettavasti Seinäjoen Apilan esittely ei laisinkaan kerro, millainen Aallon nyt restauroitu kirjasto on ja kuinka se ja uusi kirjastokokonaisuus toimivat suhteessa toinen toisiinsa.

Berlinistä mukana ovat samassa kokonaisuudessa sekä **Ernst von Ihnen** suunnittelema valtionkirjasto Unter den Lindenin varrella että **Hans Scharounin** 1960-luvun mestariteos lähellä Filharmoniaa, mutta ilman ulkokuvia ja edes pientä sijaintikarttaa.

KAIKKIAAN KIRJASTOVALIKOIMA on toki monipuolinen, mutta arkkitehti kaipaisi ainakin pohjapiirroksia ja leikkauksia sekä kenties jaottelua vaikkapa vanhempiin ja uudempiin niin sanottuihin akateemisiin ja lukemiseen ja lukurauhaan keskittyviin kirjastoihin ja toisaalta nykyisin suureen huutoon tullessiin monitoimirakennuksiin, jotka ovat kirjallisuuden ja monenlaisten tekstien kuluttamisen tavarataloja ja tapaamisen paikkoja.

Parasta antia teoksessa on se, että se ei pysyttelee pelkästään Euroopassa ja Välimeren piirissä vaan tekijä on valinnut kirjastoja niin Etelä-Amerikasta kuin Intiasta ja Afrikastakin.

TARJA NURMI

OPUS & SIMON MAHRINGER

Arkkitehtitoimisto Opuksen ja Simon Mahringerin voittajaehdotus Rantakivet.

Jyväskylän Kangas rakentuu kilpailuilla

Jyväskylässä järjestetään vähintään yksi arkkitehtuurikilpailu vuodessa, ja etenkin uusi Kankaan kaupunginosa on rakentunut pitkälti kilpailujen kautta. Maaliskuussa ratkenneen Kankaan Suvannon asuinalueen kilpailun voitti Arkkitehtitoimisto Opuksen ja Simon Mahringerin ehdotus.

Jyväskylän Kankaan uusi kaupunginosa on rakentumassa vanhan paperitehtaan alueelle, noin kilometrin päähän keskustasta. Entiseen tehdasmiljööseen tuo kauneutta Tourujoki, jota ollaan alueen kehittämisen yhteydessä palauttamassa mahdollisimman lähelle luonnontilaa.

Alueen suunnittelusta on järjestetty useita kilpailuja. Nyt tehtävänä oli suunnitella Kankaan Suvannon asuinalue entisen paperitehtaan pohjoispuolelle. Kilpailun tavoitteena oli löytää 450–550 asukkaan alueelle suunnitelma asemakaavoituksen pohjaksi. Koko kaupunginosaan tulee asuntoja noin viidelle tuhannelle hengelle.

Kilpailun voittajaksi valittiin ehdotus Rantakivet, jonka oli tehnyt Arkkitehti-

toimisto Opus yhteistyössä arkkitehti **Simon Mahringerin** kanssa. Arvostelupöytäkirjan mukaan raikkaassa suunnitelmassa kaksi epäsäännöllisen muotoista umpikorttelia on sovitettu lähiympäristöön onnistuneesti ja kortteleiden polveileva massoittelu muodostaa monipuolisia ulkotiloja. Kokonaisuutena korttelit luovat yllättävän ja uudenlaisen, mutta samalla luontevan jatkeen Kankaan olemassa ollelle korttelirakenteelle.

Toisen palkinnon saivat OOPEAA ja Tmi Otto Samuli Heinonen ehdotuksellaan Nila ja kolmannen palkinnon Kump Arkkitehdit ja **Annina Ruuhilahti** ehdotuksella Jatkumo. Lisäksi tehtiin kaksi lunastusta ja annettiin kaksi kunniamainintaa.

VAHVA ARKKITEHTUURI-KILPAILUJEN PERINNE

Arkkitehtuurikilpailut ovat olleen Kankaan kaupunginosan suunnittelussa mukana alusta asti.

”Laskujeni mukaan tämä oli kuudes kilpailu alueelle”, kertoo kaupunginarkkitehti **Leila Strömberg**. Hänen mukaansa omaleimaisesta ja korkealaatuisesta arkkitehtuurista on tullut tärkeä osa Kankaan identiteettiä.

Ensin järjestettiin ideakilpailu koko alueen suunnittelusta ja järjestelyistä, jonka jälkeen on kilpailtu yksityiskohtaisemmin eri osien asemakaavoituksen ja rakentamisen pohjaksi.

”Meillä Jyväskylässä on vahva perinne arkkitehtuurikilpailujen järjestämisestä, kun tehdään jotakin uutta ja merkittävää. Esimerkiksi Lutakon alueella toimittiin aikanaan samoin kuin nyt Kankaalla”, kertoo Strömberg. Kangasta on kaavoitettu sopivasti pienissä osissa, joten kilpailun järjestäminen on ollut Strömbergin mukaan luontevaa.

Jyväskylän kaupunki on linjannut, että arkkitehtuurikilpailuja järjestetään ainakin yksi vuodessa. Kaupunki on sopinut myös toteuttajakumppaneidensa kanssa, että uutta suunniteltaessa työvälineenä käytetään lähtökohtaisesti kilpailuja.

MONTA PALKINTOA YHDELLE TYÖRYHMÄLLE

Arkkitehtitoimisto Opuksen ja Mahringerin työryhmä sai myös lunastuksen ja kunniamaininnan kahdella muulla ehdotuksella.

Simon Mahringer ja Opuksen **Matias Kotilainen** ja **Tuomas Martinsaari**, kuinka monta ehdotusta oikein teitte kilpailuun?

”Teimme tasan nuo kolme ehdotusta, ei enempää!”, arkkitehdit nauravat.

Kankaan kilpailu ei ole ensimmäinen, jossa Opus on voittanut useamman palkinnon. Myllykosken kirkon kilpailussa toimisto nappasi kaikki kolme palkintosijaa.

Martinsaari ja Kotilainen kertovat aloittavansa kilpailun tekemisen tutustumalla huolellisesti paikkaan sekä ohjelman tavoitteisiin ja reunaehtoihin. Pohjatöistä usein syntyy luontevasti monta erilaista kantavaa ideaa.

”Olemme aika nopeita tekemään kuvia, joten meille on mielekästä tutkia samalla montaa vaihtoehtoa valmiiksi ehdotukseksi asti”, arkkitehdit kertovat.

Martinsaaren ja Kotilaisen mukaan useamman ehdotuksen tekeminen antaa mahdollisuuksia kokeilulle ja erilaisista suunnittelupoluista oppimiselle. Toimivia

ratkaisuja voi olla monia, eikä jokaista ideaa voi sovittaa samaan työhön.

”Kilpailuohjelmaa on välillä tosi antoisaa soveltaa ja ehdottaa jotakin hiukan sen lähtökohdista poikkeavaa. Joskus siten saa parhaan ratkaisun tehtävään.” Arkkitehdit kuitenkin painottavat, että pientäkin ohjelmasta poikkeamista pitää aina miettiä kunnolla ja eri näkökulmista.

”Joka tapauksessa pyritään aina siihen, ettei meidän suunnitelmiin päädy mitään sattumanvaraisesti, vaan kaikella on pointtinsa. Ja kyllähän tämä voittaja oli se, jota eniten hiottiin. Ihan kiva juttu siis”, hymyilee Kotilainen.

Opuksen Martinsaarella, Kotilaisella ja kolmannella osakkaalla **Paul Thynellillä** oli jo valmiiksi hyvät pohjatiedot Kankaan alueesta. He saivat kolmannen palkinnon Kankaan sydänkortteleiden kilpailusta vuonna 2016.

Simon Mahringer ja Opus ovat työskennelleet aiemminkin yhdessä ja tehneet kilpailuja myös Sveitsiin.

”Suomesta poiketen niihin saa jättää vain yhden ehdotuksen per työryhmä”, kertoo Mahringer. ”Meidän on siis valittava jo aika ajoissa, minkälaisella pääidealla lähdemme ratkaisemaan kilpailutehtävää.”

Jyväskylän kaupungin ja Kankaan kehitysyhtiön järjestämä kilpailu toteutettiin Safan ja Suomen maisema-arkkitehti-liitto Markin kanssa. SAFA-tuomareina olivat **Teemu Tuomi** ja **Ted Schauman** ja MARK-tuomarina **Laura Muukka**.

PIPSA PENTTINEN

Tekijätiedot ja arvostelupöytäkirja ovat luettavissa Safan verkkosivuilla. Kilpailun tulokset kokoava Arkkitehtuurikilpailuja-lehti ilmestyy syksyllä.

Voittajaehdotus Rantakivet, ilmakuva.

Toisen palkinnon saivat OPEAA ja Tmi Otto Samuli Heinonen ehdotuksellaan Nila.

Kumpi Arkkitehtien ja Annina Ruuhilahden ehdotus Jatkuu sai kolmannen palkinnon.

OPUS & SIMON MAHRINGER

OPEAA & TMI OTTO SAMULI HEINONEN

KUMPI ARKKITEHDIT JA ANNINA RUUHILAHTI

Kun ovelta vaaditaan mahdollisuuksia

MUOVILAMI OY
Hygieenisii LAMI-ovia yli 50 vuoden kokemuksella ja ammattitaidolla
www.lamidoors.com

Sitowisen ja Lindroos Architects'n voittajaehdotus Tukki, hiiva ja mallas.

Teollista henkeä Lahden Niemeen

Ideakilpailu Lahden Niemen vanhan teollisuusalueen muuttamisesta asuin-alueeksi poiki paljon mielenkiintoisia suunnitelmia. Voittajaksi valittiin Lindroos Architects'n ja Sitowisen ehdotus.

Polttimo, UPM-Kymmene ja Lahden kaupunki järjestivät yleisen arkkitehtuurikilpailun Niemen ranta-alueen suunnittelusta. Kilpailussa ideointiin, miten teollisuusalue muutettaisiin omaleimaiseksi ja nykyaikaiseksi asuinalueeksi.

Kilpailuun saatiin 55 ehdotusta. SAFA-tuomareiden **Niilo Ikonen** ja **Johanna Vuorisen** mukaan ideakilpailumuoto näkyi töiden monipuolisuudessa. Suunnitelmista löytyi paljon hyviä ja keskenään erilaisia ideoita.

”Palkintoehdokkaiden kärki oli leveä ja loppukamppailussa mukana oli viimeiseen asti monta erilaista vaihtoehtoa”, Ikonen kertoo.

Vuorisen mukaan ideakilpailumuoto näkyi myös siinä, että ehdotuksista ”puutui hiukan realismia”. Yksikään ehdotus ei tarjonnut valmista vastausta suoraan kaavoituksen pohjaksi, vaikka monet olivatkin kiinnostavia ja hyviä kokonaisuuksia.

Ensimmäiselle sijalle nostettiin Sitowisen ja Lindroos Architects'n ehdotus Tukki, hiiva ja mallas. Tuomareiden mukaan siinä oli löydetty hienosti alueen henki, sopiva mittakaava ja kaupunkitilallinen ajatus.

Toisen palkinnon sai Arkkitehdit Anttila & Rusasen ehdotus Baywatch, joka

oli Ikonen ja Vuorisen mielestä kaupunkitilaltaan selkeämpi, mutta rakentamisen määrä ja mittakaava sopisivat paremmin Lahtea isompaan kaupunkiin.

Kolmannen palkinnon sai Lahden poukama (LPR-arkkitehdit). Ehdotukset Lahes (Futudesign) ja Muru (Inaro) lunastettiin. Lisäksi Lentokeli (Arkkitehtitoimisto Noan), Uittopuomit (Lukkaroinen Arkkitehdit) ja Helminauha (Arkkitehtuuritoimisto Olark) saivat kunniamaininnat.

RAKENTAMISEN MÄÄRÄ JA PAIKAN HENKI

Kilpailun keskeisiä tehtäviä oli selvittää, mikä olisi uudelle alueelle sopiva rakentamisen määrä. Tuomareiden mukaan alueen asuntorakentamista ohjaa ”vahva realismi”, jonka piti näkyä suunnitelmissa.

”Ehdotuksista todella selvisi, minkälainen lopputulos erilaisella rakentamisen määrällä saadaan. Kokonaiskerrosalat vaihtelivat 30 000 ja 200 000 välillä!”, Ikonen kertoo. Käytännössä sopiva rakentamisen määrä voisi olla suurinpiirtein luku-
jen puolessa välissä, Vuorinen toteaa.

Toinen merkittävä tavoite oli luoda uusi tulkinta menneestä teollisuusympäristöstä. Kuntotutkimusten perusteella vain yksi makasiini on käyttökunnossa, kaikki

muut vanhat teollisuusrakennukset on käytännössä purettava.

”Se oli kaikkien mielestä suuri vahinko. Vanhat rakennukset olisivat vahvistaneet alueen identiteettiä”, Niilo Ikonen sanoo. Tuomareiden mukaan säilytyskelpoisen makasiinin asema kaupunkikuvassa ja sen tuleva käyttö olivat tärkeässä roolissa töiden arvostelussa.

SAFA-tuomareiden mielestä kilpailu oli onnistunut, vaikkei täysin valmista voittajaehdotusta saatukaan. Kilpailu toimi erinomaisesti erilaisten vaihtoehtojen tutkimiseen ja osoitti selvästi, mihin suuntaan ja minkälaiseen lopputulokseen eri valinnat johtavat.

”Ideakilpailulle on luonteenomaista, ettei odoteta täydellistä, valmista vastausta, vaan saadaan runsaasti ajatuksia, joista voi poimia parhaat”, Vuorinen toteaa.

PIPSA PENTTINEN

Tekijätiedot ja arvostelupöytäkirja ovat luettavissa Safan verkkosivuilla. Kilpailun tulokset kokoava Arkkitehtuurikilpailu-lehti ilmestyy syksyllä.

safa.fi/kilpailut

ARKKITEHTUURI- KILPAILUT

Yleiset kilpailut

24.2.2022 – 1.6.2022	Karhulan koulukeskus, Kotka
10.5.2022 – 30.9.2022	Oulun museo- ja tiedekeskus
6/2022 – 10/2022	Leppävaaran keskus, ideakilpailu
1.9.2022 – 16.1.2023	Historian ja tulevaisuuden museo, Turku

Sisään jätetyt yleiset kilpailut

8.11.2021 – 15.2.2022	Keravan asemanseudun ideakilpailu
-----------------------	-----------------------------------

Kutsukilpailut

3.1.2022 – 3.6.2022	Tikkurilan Väritehtaan alue
5/2022 – 8/2022	Train Factory (Teollisuuskatu 16)

Muut menettelyt

3/2022 – 6/2022	Vaasan kauppatorin maisema-arkkitehtuurikilpailu
14.4.2022 – 30.8.2022	Varikon tornin puukerrostalo Ouluun, suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu
6/2022 – 10/2022	Vanhan Vaasan sairaala, ilmoittautumismenettely huhti–toukokuussa

Harkitsetko kilpailun järjestämistä?

Tutustu tilaajille suunnattuun verkkosivuun osoitteessa arkkitehtuurikilpailut.fi

Kaivostoiminnan perintö näkyväksi maisema-arkkitehtuurin keinoin

Kaisla Rahkola tutki diplomityössään, miten ympäristöä tuhoavien teollisuudenalojen maisemajälkiä voisi käsitellä maisema-arkkitehtuurin keinoin. Työ on osa taiteilijaryhmä IC-98:n Luonnontuhopuisto-hanketta, jonka tavoitteena on lakkautetun kaivoksen alueen avaaminen yleisölle.

Teksti ja kuvat KAISLA RAHKOLA

Maisema-arkkitehtuurin keinoin voidaan käsitellä niitä menneisyyden jälkiä, jotka haluamme säilyttää tuleville sukupolville. Tutkin diplomityössäni lakkautetun kaivoksen maisemaa teollisen ajan perintönä, joka nivoutuu yhteen luonnon prosessien kanssa. Tarkastelun kohteena on Kemijärvellä sijaitseva Misi-Raaka, jossa toimi Raajärven rautakaivos vuosina 1961–1975.

Työ on tehty osana **Patrik Söderlundin** ja **Visa Suonpään** IC-98-taiteilijaryhmän käynnistämää Luonnontuhopuisto-hanketta, jota rahoittaa Koneen Säätiö. Yhteistyö sai alkunsa tarpeesta kertoa paikan maisemahistoriaan liittyvää tietoa. Roolikseni osana suunnittelutyöryhmää muodostui historiallisen tason esiin tuominen Luonnontuhopuiston suunnittelussa.

Työryhmään kuuluvat lisäksi arkkitehti **Maiju Suomi**, arkkitehtiopiskelija **Kathleen Diemé**, luontokartoittaja ja maisemahistorioitsija **Jyrki Lehtinen**, mikrobiekologi **Kim Yrjälä**, taidehistorioitsija **Asta Kihlman**, geologi ja arkeologi **Jussi**

Kinnunen sekä geologi ja asiantuntija **Sakari Murtoniemi**.

KAIVOSPUISTO TAIDETEOKSENA

Luonnontuhopuisto on tieteen ja taiteen rajapinnassa operoiva monialainen taideteos, jonka lähtökohtana on kaivosalueen avaaminen kävijöille. Hanketta esitellään tänä syksynä IC-98:n yksityisnäyttelyssä *Haavoitettu Maa* Hyvinkään taidemuseossa.

Kaivospuisto on elpymisen ja empatian maisema, joka pyrkii purkamaan inhimillisen kulttuurin ja luonnon välistä kahtiajakoa. Ihmistoiminnan merkit ovat siellä läsnä sekoittuen yhteen jatkuvasti sopeutuvan jälkitekollisen luonnon kanssa.

Puiston suunnittelu ja selvitykset alueen tilasta ovat edelleen käynnissä. Suunnitelmat ja hankkeen aikana kertynyt tieto julkaistaan kirjana loppuvuodesta 2022. Tavoitteena on järjestää myös yleisölle avoimia tapahtumia tai ohjattuja kierroksia kaivoksella kirjan julkaisun jälkeen.

Kaivospihalla paikan menneisyyttä havainnollistetaan konkreettisin ja symbolisin viihjein. Konkreettisena viihjeenä maanparannukseen käytettävä biohiili varastoidaan malminvaraston paikalle ja rikasteen saastuttamat alueet tuodaan näkyviin maaperää hoitavilla istutuksilla. Rikastushallin osittainen purkaminen tuo rikastusprosessin kävijöiden nähtäväksi.

Luonnontuhopuiston kokemus perustuu kolmeen kerrokseen: menneisyyden ja kaivostoiminnan ympäristövaikutusten esiin tuomiseen, jälkiteollisen luonnon kohtaamiseen ja huolenpitoon muista lajeista. Työssäni keskityin ensimmäiseen näkökulmaan.

Diplomityöni koostuu tutkielmasta, referenssi-kohteiden analyysistä, maisemahistoriallisesta selvityksestä ja konseptisuunnitelmasta.

Tutkielmassa perehdyin jälkiteolliseen maisemaan ja tarkastelin teollisuusperinnön ja luonnon ristiriitaista suhdetta. Maisemahistoriallinen selvitys keskittyi ihmistoiminnan maisemavaikutuksiin eri aikakausina.

Referenssi-kohteita analysoimalla tunnistin, miten menneisyyttä on mahdollista havainnollistaa maisema-arkkitehtuurin keinoin. Keskeisinä keinoina ovat kokemuksen kehystäminen reittien, näkymien ja pysähdyspaikkojen avulla ja konkreettiset sekä symboliset vihjeet menneisyydestä.

Konseptisuunnitelmassa hyödynsin näitä kerroksen keinoja havainnollistaakseni maisemahistoriaa ja kaivostoiminnan ympäristövaikutuksia Luonnontuhopuiston kävijälle.

IHMISKULTTUURIN SOTKUINEN PERINTÖ

Jälkiteollinen maisema pakenee luonnon ja kulttuurin välistä kahtiajakoa synnyttämällä luontoa, joka kehittyy ihmistoiminnan vaikutuksesta ja siitä huolimatta. Luonnon prosessit ovat tuottaneet Misi-Raakaan resursseja kuten riistan, puutavaran ja rautamagneettiin. Misi-Raa'an maisemassa ovat nykyisin selvästi läsnä metsäteollisuuden ja kaivosteollisuuden jäljet. Teollisuuden päättymisen seurauksena alueelle on kehittynyt uudenlaista jälkiteollista luontoa.

Kaivosteollisuus synnyttää jatkuvasti sekä kulttuuriperintöprosessien kautta määriteltävissä olevaa teollisuusperintöä että tahatonta perintöä. Tahaton perintö on esimerkiksi ympäristöön valuneita happamia kaivoisvesiä, sivukivikasoja, niiden rapautumista ja muutoksia maaperän kemiassa. Laajemmin tarkasteltuna tahaton perintö on ihmis-

kulttuurin sotkuinen materiaallinen perintö, jota emme ole tarkoittaneet jättää tuleville sukupolville.

Kaivosprosessi, sen tuottama jäte ja maisemavaikutukset esitellään kävijälle Luonnontuhopuiston kierron yhtenä kerroksena. Alueella kuljetaan pääpiirteissään malmin käsittelyn osoittamaa reittiä.

Heti alussa nähdään vedellä täyttynyt avolouhos, josta siirrytään kaivostornille ja ylitetään kaivoskuilu. Tornissa murskain erotteli louhitusta malmista arvottoman sivukiven. Rikastamossa raakamalmista erotettiin kemiallisesti rautarikaste. Rikasteen varastointi kuormitti kaivospihan maaperää voimakkaasti. Rikastamolta kävijä ohjataan rikastushiekka-alueelle, jonne prosessin jäte, rikastushiekka läjitettiin.

Läjitysalueelle syntynyt kosteikko, metsät ja sammalkasvustot ovat esimerkkejä jälkiteollisesta luonnosta. Kaivospihalle palattaessa kävijällä on mahdollisuus osallistua maan ja ekosysteemien huolenpitoon hoitamalla istutuksia tai polttamalla biohiiltä. Puistosta poistutaan malmijunien aikoihin kulkemaan ratalinjaa.

Se, miten käsittelemme pilaantunutta maisemaa, kertoo yhteiskunnan kyvystä huomioida muuta elonkirjoa. Esimerkit uudenlaisista tavoista käsitellä saastuneita alueita ovat tärkeitä, jotta toimintamalleja voidaan muuttaa sekä yksilön että yhteiskunnan tasolla.

Muutoksen lähtökohtana on ymmärrys siitä, miten nykyinen länsimainen elämäntapamme kuormittaa ympäristöä. Maisema-arkkitehtuuri voi tieteenaloja yhdistävänä ja soveltavana alana toimia tienraivaajana tässä muutoksessa. ●

Haarautuvien polkujen puutarha perustetaan kaivoksen rikastushiekan läjitysalueelle, jossa ennen kaivostoimintaa sijaitti suo. Symbolisena vihjeenä maiseman menneisyydestä on polun laattoihin kaiverrettu rikastushiekkapatjan paksuus kussakin kohtaa.

Kaisla Rahkolalle myönnettiin Lappset-stipendi vuoden 2021 parhaasta maisema-arkkitehtuurin diplomityöstä *Menneisyyden jäljet – maisemahistoriallinen kertovuus Misi-Raa'an Luonnontuhopuistossa*. Stipendin lahjoittaa vuosittain Lappset Group Oy. Rahkolan diplomityön valvojana toimi professori Ranja Hautamäki ja ohjaajina maisema-arkkitehti Matleena Muhonen ja arkkitehti Maiju Suomi.

TEK:n kysely: Arkkitehdit muita tutkinto- ryhmiä stressaantuneempia

Tekniikan Akateemisten työmarkkinakyselyn mukaan valtaosa arkkitehdeista on tyytyväisiä työhönsä, vaikka työtahti on tiukka.

TEKNIKAN AKATEEMISTEN työmarkkina-
kyselyyn vastanneiden arkkitehtien
mediaanikuukausipalkka oli 4 520 euroa.

Loppuvuodesta 2021 toteutetun
kyselytutkimuksen kohderyhmänä olivat
työmarkkinoilla olevat TEK:n jäsenet.
Arkkitestivastaaajia oli 225. Vastanneiden
mediaani-ikä oli 44 vuotta ja alkupalkka-
taso keskimäärin 3 700 euroa.

”Kaikkien tutkintoryhmien keskimää-
räinen vastausprosentti oli 20, mutta
arkkitehtien vastausprosentti oli vähän
alempi, 14 prosenttia”, TEK:n palkkatutkija
Tuunia Keränen sanoo.

Keräsen mukaan vastaajien pienen
määrän vuoksi esimerkiksi palkoista toimi-
aloittain tai ikäryhmittäin tarkasteltuna ei
voi vetää kovin pitkälle vietyjä johtopää-
töksiä.

”Arkkitestivastaaajissa painottuu se, että
vastaaajista kuntasektorilla työskentelevien
arkkitehtien osuus oli selvästi suurempi
kuin muilla tutkintoryhmillä, lähes kol-
mannes. Toinen leimaava tekijä on asian-
tuntija-asemassa olevien vastaajien suuri
määrä”, Keränen sanoo.

Kuten muissakin tekkiläisissä tutkin-
toryhmissä, naisten mediaanipalkat ovat
lähes kaikissa ikäryhmissä alemmat kuin

miehillä. Palkkatasa-arvossa on siis vielä
tekemistä, arkkitehteilläkin.

Kyselyllä kartoitettiin tällä kertaa myös
työtyytyväisyyttä. Arkkitestivastaaajista
80 prosenttia ilmoitti olevansa joko erit-
tään tai melko tyytyväisiä työhönsä, kun
kaikilla vastaajilla luku oli 84 prosenttia.
Erittäin tai melko tyytymättömien osuus
oli sen sijaan 19 prosenttia, mikä oli neljä
prosenttiyksikköä suurempi kuin kaikilla
vastaajilla.

Arkkitestivastaaajista 31 prosenttia il-
moitti olevansa melko tai erittäin stres-
saantuneita. Luku on suurempi kuin
muissa tutkintoryhmissä.

”Arkkitestivastaaajista valtaosa oli
asiantuntijoita, ja asiantuntijatehtävissä
viihdytään keskimäärin vähän huonommin
kuin johtotehtävissä. Tulos varmasti hei-
jastelee myös rakennushankkeiden tiuk-
koja aikatauluja”, Keränen arvelee.

Sen sijaan työtahtia ja tiukkoja aikatau-
luja kartoittavissa tuloksissa arkkitehtivas-
taajat asettuivat samalle tasolle muiden
tutkintoryhmien kanssa: hieman yli puolet
kertoivat työskentelevänsä päivittäin tai vii-
koittain tiukkojen aikataulujen paineessa.

PÄIVI VIRTANEN

Naisten mediaanipalkat
ovat lähes kaikissa
ikäryhmissä alemmat
kuin miehillä.

Sähköistä taloushallinto kanssamme!

TILITOIMISTO A-PALVELU OY

www.apalvelu.fi
+358 10 336 6030
tilitoimisto@apalvelu.fi

Pienoismallitoimisto HELIÖVAARA

www.jaakkoheliovaara.fi

050 4337 499

CNC-työstöt, 3D-tulostus

Opiskelijat pyristelevät opintoaikojen ja työelämän odotusten puristuksessa

Safan hallituksen opiskelijajäsen Verna Hahtola kaipaa kohtaamisia kasvokkain.

TAMPEREEN YLIOPISTOSTA juuri arkkitehdiksi valmistunut **Verna Hahtola** on Safan hallituksen ja liittovaltuuston jäsen sekä Rakennusperintö-Safan johtokunnassa.

Miten olet jaksellut, Verna Hahtola? Äskettäisen TEK:n kyselyn mukaan arkkitehtiopiskelijoista 77 prosenttia on huolissaan jaksamisestaan.

Vaihtelevasti! Sain juuri valmiiksi diplomi-työni ja olen malliesimerkki maisterivaiheen opiskelijasta, joka yrittää sovittaa yhteen työelämää ja opintoja.

Arkkitehtiopiskelijoiden jaksaminen on ollut tapetilla koko sen ajan kun olen opiskellut, eli melkein kahdeksan vuotta. Jos se ei alunperinkään ollut kaksinen, nyt se on järkyttävä. Ihmiset ovat jääneet yksin, kun iso osa opiskelijaelämään kuuluvaa sosiaalista kanssakäymistä on pandemian vuoksi leikattu pois. Jäljellä on vain raaka duuni. Se on itsessään jo kuormittavaa.

Lisäksi opetusresurssit ovat tiukilla. Opiskelijat ovat joutuneet puristukseen, kun yliopistojen rahoitus riippuu opiskelijoiden nopeasta valmistumisesta, ja samaan aikaan työelämä asettaa paineita vastavalmistuneen arkkitehdin osaamiselle. Arkkitehtien opiskeluajat ovat perinteisesti olleet pitkiä, ihmisillä on saattanut olla kymmenenkin vuoden työkokemus kun he valmistuvat. Nykyään töitä ei ehdi opintojen ohessa tehdä samassa määrin kuin ennen, mutta toimistoissa sitä ei välttämättä aina ymmärretä.

Mihin Safan pitäisi opiskelijoiden näkökulmasta pyrkiä vaikuttamaan?

Opiskelijat ovat hyvin kiinnostuneita yhteiskunnallisista asioista. Ilmastokriisi huolestuttaa, ja arkkitehtien rooli niin ekologisen kuin sosiaalisen kestävyys edistämisessä nähdään keskeisenä. Safan pitäisi pyrkiä vaikuttamaan näihin asioihin, sekä ennen kaikkea pystyä kertomaan siitä tärkeästä vaikuttamistyöstä, jota Safassa nyt jo tehdään. Viestintä on hirvittävän

IMMO HAHTOLA

tärkeää – jos kukaan ei tiedä, miten ja mihin Safa vaikuttaa, siihen on vaikea identifioitua.

Millainen olisi Safa, johon opiskelijat haluaisivat liittyä?

Olisi tärkeää nähdä opiskelijat yhdenveroisina jäseninä ja luoda sellainen ilmapiiri, että kaikki kokisivat olevansa tervetulleita. Opiskelijajäsenyys voisi olla ilmainen, jotta opiskelijat saataisiin imaistua heti mukaan. Jäsenpalveluiden kehittäminen opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden kannalta on ollut erinomainen aloite, jonka yhteydessä on keskusteltu muun muassa siitä, voisiko opiskelijat kutsua Arkkitehtipäiville ilman pääsymaksua.

Haluaisin myös haastaa itse organisaatiota. Tarvitaanko esimerkiksi kaikkia niitä työryhmiä joita Safalla on, vai voisiko asioita hoitaa jotenkin toisin? Uskon että opiskelijoita houkuttaisi enemmän matalamman kynnyksen osallistumismahdollisuudet järeemmäksi koetun työryhmätyöskentelyn sijaan.

Hallituksen talous- ja toimintasuunnitelmapäivä viime syksynä oli antoisa, koska se oli läsnä tapahtuma. Jos opiskelijoita yritetään innostaa mukaan sillä, että voit osallistua vaikka kotisohvalta, niin se ei välttämättä enää toimi. Ihmiset haluavat tavata toisiaan.

SILJA YLITALO

Puhuttua

”Pallivahan kirkko on valtakunnallisesti merkittävää arkkitehtuuria. Kaupunki kuitenkin hyväksyi äskettäin kaavan, että sen saa purkaa ja tilalle voidaan rakentaa asuintaloja. Jos se vahvistetaan, samalla hyväksytään ajatus, että rakennuksen ylläpidon laiminlyönti on riittävä purkamisperuste, eikä suojelumerkinnöillä ole mitään väliä.”

Arkkitehti Maarit Kaipainen Helsingin Sanomien haastattelussa 19.3.

”Opetus- ja kulttuuriministeriöstä on saatu vihreää valoa siihen, että valtio kattaisi jopa 30 prosenttia kustannuksista. Mutta täällä Kuopiossa on edelleen tilanne, että neuvottelut eivät ole edenneet kaupungin kanssa.”

Canthin talo ry:n toiminnanjohtaja Anja Lappi Kuopiossa sijaitsevan Minna Canthin kotitalon Kanttilan kunnostustyön rahoittamisesta Helsingin Sanomissa 16.3.

”Hänen vahvuuksiaan oli taito piirtää nopeasti ja laskea rakenteet itse, missä auttoi matemaattinen lahjakkuus. Lönn osasi myös rakennusmestariatustansa vuoksi laatia millintarkat, käyttökelpoiset työpiirrokset.”

Anna-Kaisa Huuskon kirjoitus Wivi Lönnistä Avotakassa 11.3.

”Kirveen tilan päärakennus on poikkeuksellisen vanha, monin tavoin ainutlaatuinen ja arvokas osa nykyisellä Turun kaupunkialueella sijainneiden kylien rakennusperintöä.”

Arkkitehtuurin historian apulaisprofessori Panu Savolainen Turun kaupungille lähettämässään kirjelmässä, jossa vedotaan perumaan Turun 170-vuotiaan Kirveen tilan päärakennuksen purkusuunnitelmat. Purkusuunnitelmista ja kirjelmästä uutisoi Helsingin Sanomat Turku 29.3.

Turussa ja Tampereella uudet paikallisvastaavat

Rami Eräpohja ja Leena Lusa ovat Safan on uudet paikallisvastaavat Turussa ja Tampereella. Molemmilla on monipuolinen kokemus arkkitehdin töistä eri tehtävissä.

**TURUN SAFAN
PAIKALLISVASTAA-
VANA** on aloittanut arkkitehti **Rami Eräpohja**, Kaarinassa asuva yrittäjä, kolmen lapsen vanhempi ja toisen polven arkkitehti.

Eräpohja, 43, on valmistunut arkkitehdiksi University of East Londonista ja tehnyt työharjoittelun Nicaraguassa.

”Vuosi Väli-Amerikan trooppisissa metsissä oli mitä hienoin kokemus ja vaikuttaa suunnitteluuni tänäkin päivänä”, Eräpohja kertoo sähköpostitse.

Eräpohja on työskennellyt arkkitehtina Ghanassa sekä Suomessa Sigge Arkkitehteilla, Arosuo Arkkitehteilla ja Turun Meyerin telakan johtavana arkkitehtina.

”Kohteena olivat maailman suurimmat risteilijät ja telakan rakennusten kehittäminen. Aika oli erittäin opettavaista ja silmiä avaavaa. Yhtä loistoristeilijää suunnittelee noin yhdeksänsataa henkeä.”

Nykyään Eräpohjalla on oma Eräpohja Arkkitehdit -toimisto, jossa hän tekee ”arkkitehtuuria laidasta laitaan”.

”Se tuntui kuin olisi tullut kotiin. Olen arkkitehti, koska haluan suunnitella rakennuksia.”

Turku-Safassa Eräpohja on toiminut aiemmin hallituksen jäsenenä. Paikallisvastaavaksi hän haki, kun pestiä kymmenen vuotta hoitanut **Tiltu Nurminen** lopetti tehtävässä.

”Minua on aina kiinnostanut arkkitehtuurin ja arkkitehtien asema yhteiskunnallisessa keskustelussa. Tältä paikalta on hyvä nähdä ja vaikuttaa koko ammattikunnan asioihin ja näkyvyyteen.”

”Tiltu Nurmisen kenkiä on haastavaa täyttää, mutta omalta osaltani yritän keskittyä tapoihin, joilla mahdollistamme arkkitehtien äänen kuulumisen yhteiskunnallisessa keskustelussa”, Eräpohja toteaa.

SAFAN UUTENA PAIKALLISVASTAAVANA Tampereella on aloittanut arkkitehti ja myös hallinto-oikeudesta tutkinnon suorittanut **Leena Lusa**.

Lusa on työskennellyt arkkitehtitoimistoissa muun muassa Turussa, Seinäjoella ja Ruotsissa.

”Aloittelin arkkitehdin uraani Gotlandissa, ruusujen saarella, arkkitehti **Per-Erik Nilssonin** toimistossa erilaisten peruskorjaus- ja restaurointiprojektien parissa. Visbyn kohteiden ohella mieleeni on jäänyt erityisesti työmatkat Fårön saarella sijaitsevan **Ingmar Bergmannin** filmiyhteisön alueille”, Lusa kertoo.

Myöhemmin Lusa toimi kaavoittajana Oulussa, Torniossa, Sastamalassa sekä ylitarkastajana valtion aluehallinnossa Oulussa, Mikkeliissä ja Pirkanmaalla, missä hän ohjasi kuntien maankäyttöä kaavoituksen, rakennusvalvonnan, rakentamisen

ohjauksen, kulttuuriympäristön ja lainsäädännön osalta.

Lusa on toiminut luottamustehtävissä TamSAFAssa, Safan korjausrakentamisen ja rakennussuojelun toimikunnassa, Pirkanmaan rakentajat Pirassa, Pirkanmaan rakennuskulttuurikeskus Piirussa sekä Tampereen Arkkitehti- ja designyhdistyksessä.

”Tampere on voimakkaasti kehittynyt ja kasvava kaupunki, jonka kaupunkikuva hakee uusia muotoja. On tärkeää, että myös arkkitehtuuri ja arkkitehtikunnan kädenjälki tulevat entistä paremmin esille. Toiminta rakennusalan ja siihen liittyvien toimijoiden yhdistyksissä antaa siihen hyvät mahdollisuudet”, Lusa sanoo.

Tampereen kehityksestä kertoo myös valmistumassa oleva kaupungin arkkitehti-poliittinen ohjelma, jossa keskeisenä toimijana on ollut edellisen kauden aktiivinen paikallisasiamies **Kasimir Jolma**, Lusa lisää.

Paikallisvastaavan tehtävässä Lusa pitää tärkeänä verkostoitumista ja tiedottamista sekä yhteistyön lisäämistä erityisesti opiskelijoiden suuntaan.

Tällä hetkellä paikallisvastaavaa työllistää muun muassa arkkitehti Wivi Lönnin syntymän 150 -vuotisjuhlavuoden tapahtumien järjestäminen ja koordinointi sekä syksyisen Tampereen arkkitehtuuri- ja designviikon suunnittelu.

SILJA YLITALO

Safalainen, tervetuloa viettämään kesää Vähä-Kiljavalle!

Tule viettämään aurinkoinen kesäpäivä rannalla, hauska viikonloppu tai viikko vuokrattavissa mökeissä, järjestä juhlat Kasinolla, osallistu jäsentapahtumiin tai lähde metsään sienestämään ja lämmittele sen jälkeen saunassa jäsenvuorolla.

Nyt myös Mökki Autere on tarjolla viikkovuokralle kesäkuun alusta ja Mökki Puutalossakin on vielä vapaita viikkoja. Myös

majoitusrakennuksen ja Kasinon huoneita voi vuokrata päiväksi, viikonlopuksi tai viikoksi kesäkaudella 1.5.–30.9.2022.

Vähä-Kiljava on kaikkien Safan jäsenten yhteinen kesänviettoalue Hyvinkäällä, kirkasvetisen Sääksjärven rannalla, kauniin harjuluonnon keskellä. Sinne pääsee helposti bussilla Kampin terminaalista, omalla autolla tai vaikka polkupyörällä.

Lisätietoja, kuvia ja hinnat löytyvät Safan verkkosivuilta kohdasta kiinteistöt. Katso tilanne ja varaa varauskalenterista: <https://www.safa.fi/jasenyys/jasenedut/vuokrattavat-kiinteistot/vaha-kiljava/>

Tiedustelut: Safan toimisto, Katri Laakso, safa@safa.fi, puh. 040 169 8889.

» MasterTop lattiapinnoitteet
toimisto- ja koulutiloihin

www.lattiapinnoitteet.com

MASTER®
» BUILDERS
SOLUTIONS

KORKEASTI KOULUTETTUJEN KASSA

PÄÄTÄ JÄRJELLÄ JA TUNTEEILLA
- kokokassa.fi

Opiskelija,

kuulutko jo työttömyyskassa KOKOon?

KOKOsta saat **enemmän rahaa** kuin
Kelasta, jos jäät joskus työttömäksi.

Voit liittyä KOKOon silloin, kun olet
esim. kesätyössä.

Liity SAFAn kautta:
safa.fi/jasenyys/

63 €/v

KLAUS SOLANKO (1935–2022)

Mielenkiintoisen työuran tehnyt arkkitehti oli lahjakas piirtäjä

A rkkitehti Klaus Solanko kuoli Kirkkonummella 25.1.2022 nopeasti edenneen sairauden murtaamana. Hän oli syntynyt Helsingissä 19.10.1935 ja oli kuollessaan 86-vuotias.

Klaus Solanko vietti varhaislapsuutensa vuodet Yhdysvalloissa hänen isänsä toimiessa siellä Suomen lähetystössä Washingtonissa. Tähän pohjautui hänen kielitaitonsa, laaja kulttuurin tuntemuksensa ja todennäköisesti myös suuntautumisensa arkkitehdin uralle.

Oppikoulunsa Klaus Solanko, tuttujen kesken Klasu, kävi Helsingissä. Arkkitehdiksi hän valmistui 1966 Teknillisestä Korkeakoulusta. Hän työskenteli maan tavan mukaan jo opiskeluaikanaan useissa pääkaupunkiseudun toimistoissa rakennussuunnittelu- ja kilpailuhankkeissa.

Arkkitehtitoimisto Terttu ja Heikki Suvitien toimiston työkohteiden myötä alkoi suuntautuminen Pohjois-Karjalaan vuodesta 1965 lähtien. Solanko oli mukana muun muassa Ilomantsissa KOP:n ja Joensuussa Säästöpankin suunnittelussa. Työmaakäyntien yhteydessä syntyi kiintymys Pohjois-Karjalaan, erityisesti sen luontoon ja ihmisiin. Klasu työskenteli myös Osmo Lapon toimistossa puolustuslaitoksen kohteiden parissa.

Vuonna 1975 perhe muutti Joensuuhun Solangon aloittaessa toisen kaupunginarkkitehdin virassa. Puoliso Liisa Solanko teki myös pitkän työuran paikkakunnalla muun muassa yliopiston palveluksessa.

Työssään Klasu osallistui useiden päiväkotien, koulujen, suojeltujen puurakennusten, taidemuseon ja sotaveteraanien sairaskodin suunnitteluun.

Työura jatkui vuodesta 1980 Arkkitehtitoimisto Erkki Helasvuon palveluksessa. Toimistossa Solanko hoiti esimerkiksi Kesälahden kunnantalon

suunnittelua ja muita julkisia rakennuskohteita. Ennen eläkkeelle siirtymistään Solanko ehti työskennellä muutamia vuosia omassa arkkitehtitoimistossaan.

KLAUS SOLANGON laaja kokemus erilaisissa suunnittelutehtävissä sekä valoisa, ystävällinen ja huumorin höystämä elämänsänsä tuotti hänelle mielenkiintoisen työhistorian sekä laajan yhteistyökumppaneiden ja ystävien joukon. Yhtenä linkkinä Joensuun kulttuurielämään oli teatterista kiinnostunut ystäväpiiri, jonka kokoontumisissa Klasun nokkela tilannehuumori pääsi kukoistamaan.

Vuonna 2007 Klaus ja Liisa Solanko muuttivat Kirkkonummelle lähelle tyttärensä kolmilapsista perhettä. Eläkevuodet täyttyivät eritoten lapsenlasten kuletuksista kouluihin ja harrastuksiin.

Klasu oli taitava maalari ja piirtäjä, jonka humoristiset, ajankohtaisia asioita kommentoivat kortit ilahduttivat läheisiä. Viimeisessä omakätisesti tehdyssä joulutervehdyksessään vuonna 2021 Klasu kirjoitti: ”Meidän elämämme parhaat vuodet vietimme varmaan Joensuussa, varsinkin ne noin 25 vuotta Suojärvenkadulla.”

MAUNO TUOMISTO
arkkitehti

OSMO KARTTUNEN
arkkitehti

sekä joukko ystäviä ja kollegoita

MARITA VÄLIKANGAS (1954–2021)

Lämminsydämisen kollegan poismeno jätti aukon työyhteisöön

HARRI RAUHANUMMI

Kollegamme, Arkkitehti Marita Välikangas menehtyi äkillisesti 11.12.2021. Hän oli syntynyt Ala-Härmässä 4.1.1954.

Välikangas valmistui arkkitehdiksi Oulun yliopiston arkkitehtuurin osastolta vuonna 1991. Ensimmäisen tuntumansa suunnittelutyöhön hän sai Arkkitehtitoimisto Risto Harjulla vuodesta 1977 lähtien. Sen jälkeen hän työskenteli useissa eri arkkitehtitoimistoissa ja myös Seinäjoen kaupungin kaavoitus- ja talonsuunnitteluosastolla.

Vuosina 1996–2007 Välikangas toimi Oulun yliopiston arkkitehtuurin osastolla ensin korjaussuunnittelun yksikössä, sitten yhdyskuntasuunnittelun ja nykyarkkitehtuurin laboratorioissa. Välillä hän työskenteli Arkkitehtitoimisto Prokkola & Mäkiyrön sekä Lahdelma & Mahlamäen palveluksessa, kunnes siirtyi vuonna 2007 Arkkitehtitoimisto Pekka Lukkaroiselle (nykyään Lukkaroinen Arkkitehdit). Välikangas vakiinnutti pian paikkansa toimistollamme taitavana suunnittelijana ja helposti lähestyttävänä ihmisenä.

Välíkankaan työkokemus oli monipuolinen. Siihen sisältyi niin hanke-, luonnos- kuin toteutus suunnitteluaakin. Hänen vastuullaan oli lukuisia vaativia sosiaali- ja terveyshuollon kohteita, kuten Päijät-Hämeen keskussairaalan sydänkeskuksen ja fysiatrian osaston peruskorjaus sekä apteekin ja obduktion uudisrakennus.

Välíkankaan työpöydällä nähtiin myös oppimisympäristöjen ja päiväkotien suunnitelmia. Laajimpia olivat Kontinkankaan kampuksen Louhi-rakennuksen peruskorjauksen hankesuunnittelu ja Paasi-rakennuksen muutos suunnitelmat. Viime vuosina Välikangas työskenteli erilaisten julkishallinnon

Safan julkaisuja, toimitiloja ja virkistysalueita kehitetään liiton linjausten mukaisesti

kohteiden muutos- ja peruskorjaushankkeiden parissa.

Välikangas vastasi monista hankkeista joko projektivastaavan tai pääsuunnittelijan roolissa. Rauhallisella olemuksellaan hän loi rakennuttajaorganisaatioihin luottamukselliset suhteet.

Välikankaan erityisosaamisaluetta oli monitilaympäristöjen suunnittelu vanhoihin kiinteistöihin. Hän suunnitteli muun muassa Oulun vanhan kasarmialueen rakennuksiin vaativia peruskorjaus- ja muutostöitä sekä osallistui Luken ja Syken monitilaympäristöjen suunnitteluun Linnanmaalle.

Maritalla oli taito kohdata jokainen ihminen kiireettömästi, usein varsin työntäyteisessä toimiston arjessa. Hänen keskustelutapansa oli maltillinen ja siinä erottui luontevia eteläpohjalaisia ilmaisuja. Marita oli vahvasti sitoutunut työhönsä, ja hänen seesteinen läsnäolonsa loi Lukkaroinen Arkkitehdeille turvallista ja kodinomaista tunnelmaa.

Työtovereidensa kanssa Marita puhui mielellään muustakin kuin työstään. Hän myös jakoi harkitsevaan tyyliinsä vaikutelmia elämänsä vaiheista ja puhui perheestään ja ystävistään kauniisti. Näin hän oli mukana organisatiossamme kokonaisena ihmisenä, säilyttäen kaiken aikaa tahdikkuutensa ja omintakeisen, ryhdikkään vaatimattomuutensa.

Omaiset, ystävät, kollegat ja työyhteisömme jäävät ikävöimään sydämelistä Maritaa.

Maritan työkaverit

Kollega Esa Kauppi kirjoitti Arkkitehtiutisten numerossa 1/2022 liiton julkaisuista, toimitiloista sekä virkistysalue Kiljavan ylläpidosta.

Arkkitehtiutisten toimitussihteeri Silja Ylitalo avasi Esa Kaupin kirjoituksen yhteydessä Aikakausmedian tutkimusta ammatti- ja järjestölehtien lukemisesta. Saman suuntaiset vastaukset saimme omien julkaisujemme lukijatutkimuksesta vuonna 2020: painettu lehti on edelleen selvästi suosituin tapa lukea Safan julkaisuja. Arvostamme jäsenten mielipidettä. Toimintaympäristöstä nousevat muutostarpeet liiton toimintaan ovat jatkuvia ja niitä ohjaa jäsenistö edustajiensa välityksellä.

Printtiä vahvasti tukevista kyselytuloksista huolimatta liiton kahden julkaisun, Arkkitehtilehden ja Arkkitehtiutisten ilmestymiskertoja on vähennetty ja sisältöjä siirretty verkkoon – kuunneltuamme myös tätä muutosta vahvasti tukevia liittovaltuuston kannanottoja.

JULKAISUT JA VIESTINTÄ puhuttavat jäsenistöä, varsinkin julkaisujen tekemisen kustannukset. Viimeisten vuosien aikana liittovaltuustolle on annettu useita julkaisuja koskevia aloitteita. Aloitteissa on muun muassa esitetty liiton julkaisujen yhdistämistä, numeroiden vähentämistä ja julkaisujen muuttamista digitaalisiksi painettujen sijasta.

Vuonna 2020 liittovaltuustossa keskusteltiin julkaisujen kehitysskenaarioista ja joulukuun 2021 kokouksessa valtuutetuille esiteltiin hallituksen hyväksymä liiton viestintästrategia.

Arkkitehti-lehti ilmestyi pitkään kuusi kertaa vuodessa, nyt numeroita on viisi. Lehdellä on uusitut verkkosivut, lehteä voi lukea digiversiolla, lehden arkistoon on juuri lisätty 1950-luvun numerot. Myös Arkkitehtiutiset löytyy verkosta. Arkkitehtiutisten numeroita on vähennetty aikaisemmasta yhdestätoista ensin yhdeksään, tänä vuonna numeroita ilmestyy kuusi. Jäsenet saavat

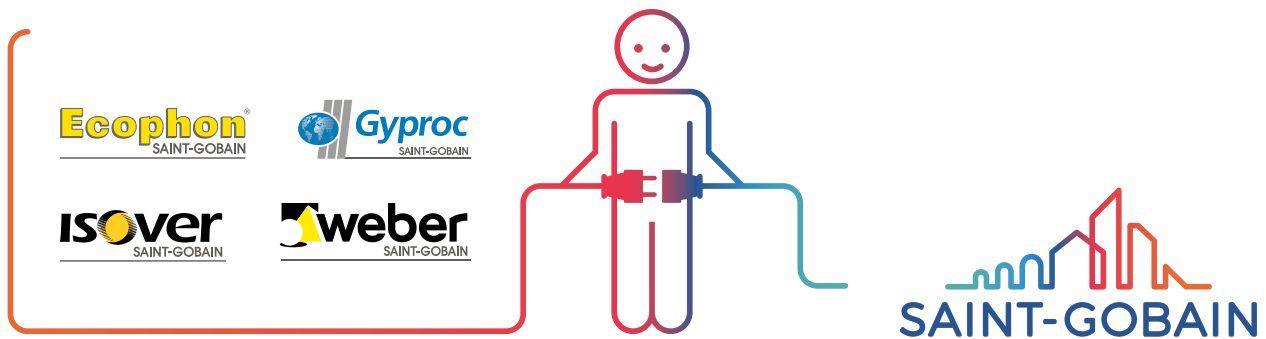
liiton julkaisun noin kuukauden välein. Numeroita vähentämällä karsitaan kustannuksia ja vapautetaan toimituksen resursseja muuhun viestintään.

Safalla on useita tehtäviä, joista menneen maailman tallentaminen ei ole vähäisin. Arkkitehti-lehti tallentaa suomalaista arkkitehtuuria ja ilmiöitä suomalaisen ja kansainvälisen arkkitehtuurin kentässä, Arkkitehtiutiset dokumentoi tietoa ammatillisista asioista ja liiton toiminnasta. Mikään muu taho ei tätä tee. Julkaisumme toimivat tutkijoille merkittävänä lähdeaineistona. Julkaistiin lehdet printtinä tai diginä, tiedon tallentamisesta on huolehdittava.

SAFAN TOIMITILOJEN määräaikainen vuokrasopimus päättyy kuluvan vuoden loppupuolella ja jatkuu toistaiseksi voimassa olevana. Työn tekemisen muodot ovat muuttuneet ja toimitilat tarvitsevat päivitystä, myös Safan tilakustannuksia on tarkoitus vähentää. Toimitila-asia on parhaillaan mietinnässä Safan hallituksessa.

VÄHÄ-KILJAVAN VIRKISTYSALUE on menneestä maailmasta, saimme sen lahjoituksena Astrid ja Väinö Vähäkal-liolta vuonna 1937. Alueella on Kasinon ja Majoitusrakennuksen lisäksi jäsenten rakentamia mökkejä, joista suurin osa on siirtynyt Safan omistukseen jäsenille vuokrattaviksi. Vuokralaiset vastaavat mökkiensä kunnossapidosta. Kasinon ja Majoitusrakennuksen osalta on solmittu Helsingin Maalariammattikoulun kanssa kolmevuotinen kunnostussopimus 2022–2024. Koulun opiskelijat kunnostavat rakennuksia osana opintojaan. Kunhan korjaussavotta on valmis, voi rakennusten vuokraustoiminnan ulkoistaminen olla realistista.

PAULA HUOTELIN
Safan pääsihteeri

Autamme rakentamaan erinomaisia elinympäristöjä
ja parantamaan elämänlaatua.

www.saint-gobain.fi

Yhdistetty todellisuus (AR) arkkitehtisuunnittelussa

App
— Trimble Connect AR -sovellus
Varmista visiosi toteutuminen.
Lataa mallit tai suunnitelmat
näkyviin tablettiin tai äly-
puhelimien ennen rakennus-
vaiheen toteutusta.

Älykypä — Trimble XR10 with
HoloLens 2 + Trimble Connect -alusta
Vie tietomalli kypärsään ja tarkastele
suunnitelmia 1:1-koossa työmaalla.
Reaaliaikainen vuorovaikutus työmaan
ja suunnitelman välillä, ToDo:t sekä
livepalaverit auttavat tekemään infor-
moituja päätöksiä entistä nopeammin.

*Digitaalinen työmaa – uutta teknologiaa
rakentamisen toimialalle. Edistämme Suomen
rakennusalaan tuomalla maailman johtavat
Trimblen laite- ja ohjelmistoratkaisut rakennus-
projektin kaikkiin vaiheisiin, suunnittelupöydältä
rakentamiseen ja ylläpitoon.*

0207 510 600
info@buildingpointfinland.fi

BuildingPoint Finland/ Geotrim Oy
Perintökuja 6, 01510 Vantaa
www.buildingpointfinland.fi

PALVELUHAKEMISTO

Kaksikerroksiset pyörätelineet

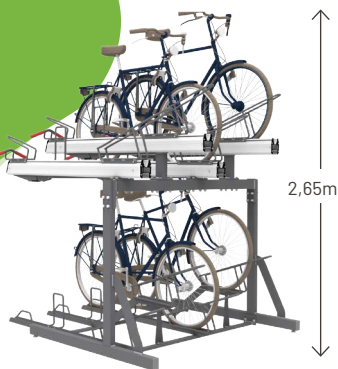
#koskahelpous

FALCO kaksikerroksiset pyörätelineet on tarkoitettu aktiiviseen käyttöön. Siksi ne ovat helppokäyttöisiä.

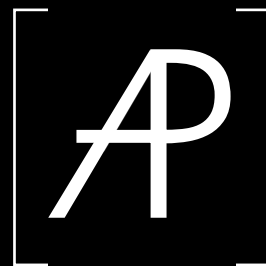
Myös 230V latauspistein.

ELPAC KALUSTEET

kalusteet.elpac.fi
010 219 0716 | myynti@elpac.fi

Akustiikkapalvelut

silence for sale
www.akustiikkapalvelut.fi

Betonituotteet

Kaikki AKOista

Väliseinät asennettuna, nopeuttaa rakentamista, uusitut akustiikkaohjeet

**RAKENNUSBETONI-
JA ELEMENTTI OY**

Kukonkankaantie 8, Hollola • 03 877 200
www.rakennusbetoni.fi

Pyörille oma säilytysteline

KÄYTÄ HYVÄKSI: uusi RT-kortti 103402
dwg objektit: <https://ovella.fi/aineistopankki.html#tyokalupakki>
Ovella Systems Oy • P. 0103372720 • www.ovella.fi • info:ovella@ovella.fi

ovella®
systems

TYÖPAIKAT

Oletko etsimämme arkkitehti?

Haemme projektiarkkitehtia tai pääsuunnittelijaa monipuolisiin suunnittelutehtäviin Ouluun tai Espooseen. Työsuhde on vakituinen.

Avario on oululaislähtöinen arkkitehtitoimisto, joka on erikoistunut päiväkot-, hoiva- ja koulurakennusten suunnitteluun. Toimimme valtakunnallisesti ja meitä on 25 vahvaa oman alansa asiantuntijaa Oulussa ja Espoossa.

www.avario.fi/rekrytointi

Tule osaksi vastuullista ja asiakaslähtöistä Avarion ammattilais-tiimiä! Meillä osaamistasi arvostetaan ja pääset toteuttamaan itseäsi monipuolisissa ja vaativissakin projekteissa.

Rekry alkaa: Avoimna, paikka täytetään sopivan henkilön löydyttyä
Kilpailukykyinen palkka: Maksamme n. 3500–6000 eur/kk osaamisen ja kokemuksen mukaan
Lisätiedot: Avario Oy:n varatoimitusjohtaja Teemu Leppänen, teemu.leppanen@avario.fi

AVARIO

Project Architect wanted

We are in search of an experienced Project Architect whose primary focus is to develop and manage both domestic and international projects from early concepts all the way into functional, beautiful spaces. Throughout the process, we take pride in building strong, close relationships with our clients and want you to actively help us in growing those partnerships while guiding teams to ensure a successful outcome.

For more information visit studiopuisto.fi

ARKKITEHTI

Arkkitehdit D4 Oy on ketterä viiden hengen arkkitehtitoimisto Tapiolassa.

Suunnittelun laatu on jo reilut kolmekymmentä vuotta ollut toiminnassamme ensisijaista, mikä on näkynyt myös asiakkailtamme saamassamme arvostuksessa.

Nyt haemme kokenutta arkkitehtia monipuolisiin korjaus- ja muutossuunnitteluhankkeisiin. Odotamme kykyä niin suunnitteluryhmän johtamiseen kuin itsenäiseen työskentelyynkin. Arvostamme myös visionäärisyyttä ja kiinnostusta toimintatapojen sekä yritystoiminnan edelleen kehittämisessä.

Edellytämme ArchiCAD-osaamista sekä hyvää suomen kielen taitoa.

Pääsuunnittelijan pätevyys katsotaan eduksi.

yhteydenotot sähköpostitse: jarmo@arkd4.fi

Arkkitehdit D4 Oy
Otsonkallio 2, 02110 Espoo
www.arkd4.fi

ARKKITEHTI

Etsimme osaavaa arkkitehtuurin ammattilaista vaativiin suunnittelutehtäviin.

Työskentelemme asuntosuunnittelun kirjon ja julkisten rakennusten sekä korjausrakentamisen ja kaupunkisuunnittelun parissa.

Edellytämme Revit ja AutoCad-osaamista sekä sujuvaa suomen kielen taitoa.

Hakemukset ja tiedustelut: rekry@arksi.fi
viimeistään 13.5.2022.

KIRSTI SIVÉN & ASKO TAKALA ARKKITEHDIT OY
Korkeavuorenkatu 25 A 5, 00130 Helsinki

www.arksi.fi

Lisää avoimia
työpaikkoja verkossa
www.safa.fi

LAHTI TEHTY KESTÄVÄKSI

Kuva:
Tuomas Uusheimo

Haemme Lahden kaupunkisuunnittelun asemakaavatiimiin:

KAUPUNGINARKKITEHTIA

Kaupunginarkkitehtina vastaat aktiivisen ja keskusteleavan asemakaavatiimin toiminnasta ja kehittämisestä, ohjaat kaupunkikehityshankkeita ja suunnittelukilpailuja. Osallistut seudullisiin ja valtakunnallisiin asiantuntija- ja yhteistyöverkostoihin ja tuot uusimman tiedon ja kokemukset tiimisi käyttöön.

Kelpoisuusvaatimuksena kaupunginarkkitehdin tehtävään on korkeakoulussa suoritettu arkkitehdin tutkinto. Sinulla on yhteistyöhön perustuva, ennakkoluuloton ja tulevaisuuteen suuntaava työote. Olet valmis kehittämään kaupunkiympäristön suunnittelun toimintatapoja. Sinulla on kokemusta asemakaavoituksesta ja monialaisista suunnitteluhankkeista.

KAAVOITUSARKKITEHTIA

Kaavoitusarkkitehtina vastaat itsenäisesti asemakaavojen, rakentamisen ohjeiden ja laajempien kaavarunkosuunnitelmien laatimisesta. Osallistut monialaisiin työryhmiin ja kehittämisprojekteihin. Erityisesti kiertotalous ja hiilinielut ovat kaupunkisuunnittelumme ajankohtaisia teemoja. Erityisosaamisesi huomioidaan tehtävän sisällössä.

Kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva korkeakoulututkinto. Tehtävä edellyttää kiinnostusta maankäytön suunnittelusta. Aiempi työkokemus asemakaavoituksen parissa katsotaan eduksi, samoin kuin kokemus rakennussuunnittelusta on eduksi tehtävässä. Käytämme paikkatietoaineistoja ja kehitämme niiden hyödyntämistä ja 3D-mallintamista.

JÄTÄ HAKEMUKSESI

Kuntarekry.fi -järjestelmän kautta 31.5.2022 klo 15.00 mennessä.

Lisätietoja antavat suunnittelujohtaja Petri Honkanen, p. 050 559 4160, petri.honkanen@lahti.fi
ja kaupunginarkkitehti Anne-Karvinen Jussilainen p. 050 387 8715, anne.karvinen-jussilainen@lahti.fi

Nykyisen pääsihteerimme siirtyessä
eläkkeelle haemme SAFAlle

PÄÄSIHTEERIÄ/ TOIMINNANJOHTAJAA

Etsimme pääsihteerä/toiminnanjohtajaa, joka vie SAFAn eteenpäin aatteellisena ja ammatillisena järjestönä. Hakemamme henkilö pystyy innostamaan jäsenkuntaa ja organisaatiota sekä toimimaan muuttuvassa ammatillisessa ja kulttuurisessa toimintaympäristössä niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. Odotamme hakijoilta arkkitehdin koulutusta ja monipuolista arkkitehtuurin kentän tuntemusta.

Pääsihteerä/toiminnanjohtaja johtaa liiton toimintaa strategian, toimintasuunnitelman, budjetin ja hallituksen linjausten mukaisesti. Tukena tehtävässä ovat taloushallinnon ammattilaiset. Pääsihteerä/toiminnanjohtaja toimii esihenkilönä SAFAn 11-henkiselle asiantuntijaorganisaatiolle. SAFAn kehitetään lähivuosina erityisesti jäsenpalvelujen, yhteiskunnallisen vaikuttamisen sekä koulutustoiminnan sektoreilla.

Tehtävässä onnistuminen edellyttää

- näkemystä SAFAn roolista ja mahdollisuuksista rakennetun ympäristön järjestökentällä ja yhteiskunnallisena vaikuttajana
- työelämän tuntemusta erityisesti yliopistokoulutettujen arkkitehtien näkökulmasta
- ymmärrystä yhteiskunnallisen vaikuttamisen periaatteista ja kykyä organisoida vaikuttamistoimintaa
- päätöksentekokykyä ja neuvottelutaitoa
- kokemusta järjestötoiminnasta ja hyvä ymmärrys taloushallinnon järjestämisestä
- kokemusta onnistuneesta ja innostavasta esihenkilötyöstä
- hyviä esiintymis- ja vuorovaikutustaitoja sekä valmiutta viestiä myös ruotsiksi ja englanniksi
- Tukena työssään toiminnanjohtajalla on osaava henkilökunta sekä SAFAn hallitus ja muut luottamushenkilöt.

Tarjoamme haastavan ja monipuolisen tehtävän, kilpailukykyiset työsuhteen ehdot sekä asiantuntevan työyhteisön. Tehtävässä saa työskennellä kestävän rakennetun ympäristön ja SAFAn jäsenten hyväksi.

Toivomme, että valittu henkilö voi aloittaa tehtävässään syyskuussa 2022.

Hakuohjeet

- Hakemukset palkkatoiveineen pyydetään toimittamaan pdf-muodossa osoitteeseen rekry@safa.fi 2.5. mennessä.
- SAFA korostaa toiminnassaan moniarvoisuutta ja ihmisten tasavertaisia mahdollisuuksia. Toivomme tehtävään hakijoita monipuolisilla taustoilla.
- Lisätietoja antaa SAFAn hallituksen puheenjohtaja Henna Helander, puh. 040 5133530.

Tiedustelut mieluiten 29.4. klo 9–11.

SAFA

Suomen Arkkitehtiliitto (SAFA) on arkkitehtien ammatillinen ja aatteellinen yhteisö, joka toimii aktiivisesti arkkitehtuurin ja korkealaatuisen elinympäristön puolesta. SAFAn jäsenenä on noin 3 000 yliopistotason tutkinnon suorittanutta arkkitehtia ja noin 500 opiskelijajäsentä.

Tilaa uudelle osaamiselle ja yhteistyölle!

Etsimme innovatiiviseen työyhteisöömme **suunnittelijoita ja arkkitehteja**, jotka jakavat kanssamme yhteisen tahtotilan: halun edistää monimuotoista arkkitehtisuunnittelua ja yhteistyötä yhdessä Suomen suurimmista arkkitehtitoimistoista – tila ja kohtaaminen kerrallaan.

Uskomme, että panostamalla ihmisen hyvinvointiin syntyy motivaatio ja aito halu sitoutua yhteiseen tekemiseen. Antamalla vapautta rohkeille visioille ja vastuuta toteutukselle syntyy yhteisen onnistumisen tiloja, joissa jokaisen on helppo olla luova. Jätämme jälkemme suomalaisen elämänlaatuun ja arkkitehtuuriin aina Helsingistä Ouluun.

Moniammatillisen tiimimme ja monipuolisen hanketarjontamme ansiosta saat mahdollisuuden erikoistua ja kehittyä suunnittelijana motivoivassa työyhteisössä – omaa urapolkuasi as-tellen. Ota yhteyttä – keskustellaan avoimista työmahdollisuuksista henkilökohtaisesti.

arkkitehti
palvelu

Tutustu tiimiimme: rekry.arkkitehtipalvelu.fi

AL-WALL ®

VITREA

TUULETTUVA JA SÄÄSUOJATTU LASIJULKISIVU EDISTYKSELLISELLÄ JÄRJESTELMÄLLÄ.

PALOLASIT | TOIMINNALLISET LASIT | JULKISIVULASIT | KAITTEET JA LIPAT | TURVALASIT | TERASSIT JA PARVEKKEET | LASITIILET | VITREA.FI